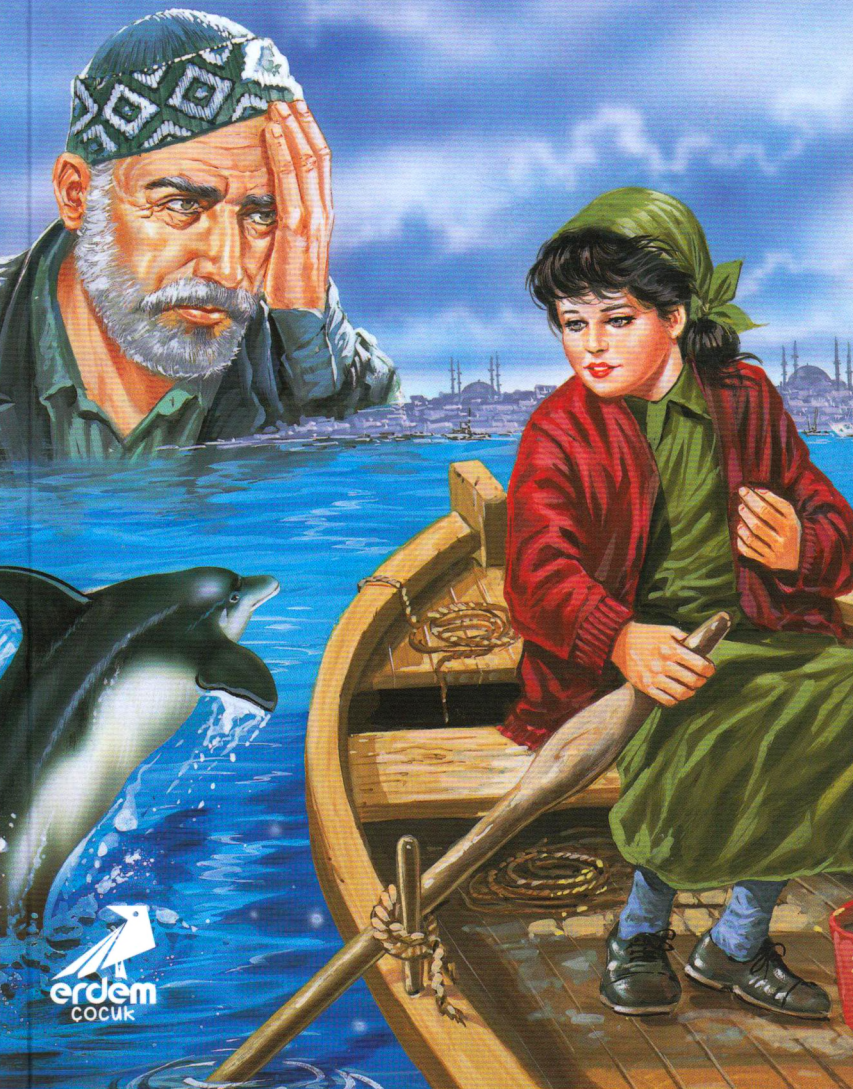
KEMALETTİN TUĞCU

11. Baskı

DENİZ KIZI

erdem çocuk

Kemalettin Tuğcu'dan Seçmeler

DENİZ KIZI

MEB Talim ve Terbiye Kurulu'nun
2344 sayılı Tebliğler Dergisi'nde yayınlanan kararı ile
ilkokul öğrencilerine tavsiye edilmiştir.

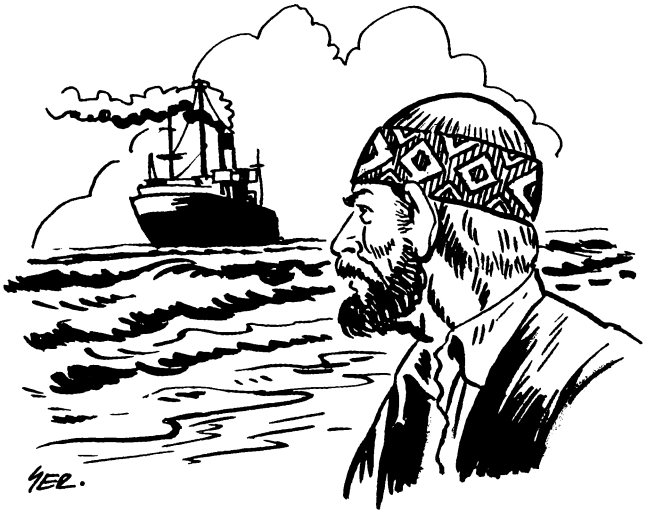
erdem
çocuk

Kemalettin Tuğcu'dan Seçmeler

DENİZ KIZI

erdem
ÇOCUK

HAMZA KAPTAN

Seksen yaşını aşmıştı. Acılı ve yatalak bir adamdı. Gelini Seher onu deniz kıyısına getirirdi. Hamza Kaptan, orada bir süre sigarasını sarar, titreyen elleriyle çakmağını çakar ve dakikalarca denizi seyrederdi.

Beykoz'dan daha ötede, küçük bir koyda iki odalı bir kulübeleri vardı. Bazen karayel denizi o kadar

azdırırdı ki denizin sularına kapılacağını düşünürlerdi.

Fakat deniz bu eski yuvayı alıp götürmezdi. Bazen taşlarda patlayan dalgalar, kulübenin pencere aralıklarından içeriye girerlerdi.

Her akşam kulübenin yanına çektikleri bir sandalları vardı. Bu sandal onların Beykoz'la bağlantılarını sağlardı.

İhtiyar adam Boğaz'ın Karadeniz'e doğru açılan iki yakasına daima ıslak gözlerle bakar ve dudakları kıpırdanırdı.

– Nail'im, gitti de gelmedi.

Evet, birkaç balıkçı ile oğlu Nail bir sabah kalkan avına çıkmış, bir daha da ne tekneden haber alınmıştı ne de üç balıkçıdan.

Nail, arkada bir gözü yaşlı baba, genç bir dul kadın ve o tarihte üç yaşında olan bir kız çocuğu bırakmıştı.

Hamza Kaptan bu acıyı hiçbir zaman hazmedemedi. Bazen yumruklarını sıkarak denize haykırır, hatta görülmeyen bir düşmanı vuracakmış gibi eline geçen taşları fırlatırdı.

– Al sana, al sana.

Ama deniz ihtiyarın bu acılı sesini duymaz, durmaksızın akar, İstanbul tarafına doğru, dağların yeşilliğini, gökyüzünün mavisini içine çekerek akar giderdi.

Gece gündüz demez akardı bu boğazın suları. Sanki Karadeniz'e taşırdı başka suları.

Balıkçılar yine çıkıyordu kalkan avına. Yine beş altı erkek, sarı muşambalarına bürünerek bütün gece kalıyorlardı açıklarda.

Neden sonra elleri boş veya ambarları dolu olarak geçerlerdi kulübelerinin önünden. İçlerinden biri ayağa kalkar, kayalara kadar sokulan sandaldan ya bir kalkan ya da bir iki palamut fırlatırdı oraya.

Hamza Kaptan başıyla onlara selam verir ve kayığın arkasından bakarak içini çekerdi.

– Nail'im gelmedi.

Nail artık onun içinde yanıyordu. Yakıştıramıyordu oğluna ölümü. Bazen dua okur, oğluna da bir Fatiha yollardı. Ama yine de onu beklemekten kendisini alamazdı. Kurtulamıyordu bu bekleyişten. Pek genç dul kalan Seher, ihtiyarı bırakıp da bu verimsiz, tenha, hırçın dalgaların vurduğu küçük limandan ayrılamıyordu.

Paraları olduğu zaman sandalı denize sürer, Beykoz'a gider, oradan ekmek, yiyecek ve ihtiyar adama tütün alırdı.

Bütün balıkçılar ve esnaf Nail'in arkasından kalan bu kadına acır, bunu belli etmez, hatırını sayarlardı.

Kızını da Beykoz'da dünyaya getirmişti. Bir balıkçı evinde doğan Deniz, annesinin kucağında gelmişti dedesinin kulübesine.

Altı yaşına bastığında annesi onu her sabah Beykoz'daki ilkokula götürmüş akşamları da gidip almıştı.

O kış, Hamza Kaptan iyice hastalanmıştı. Havalar biraz düzelince onu alıp daha yakınlardaki kayıkhaneli bir harap yalıya götürdüler. İhtiyar adamın aklı pek yerinde değildi. Bu eve kolayca alışamadı. Bazen duvarları yumruklardı.

– Gelin, Nail belki gelmiştir oraya.

Bu, genç kadının yüreğindeki yaraya dokunmaktı. Ama ihtiyar bunu anlamıyordu. Kendi içindeki acıyı biliyor, yirmi sekiz yaşında giden ve bir daha gelmeyen oğlunu arıyordu.

Onu boğazın hırçın sularında görür gibi oluyor, sulara doğru eğiliyor ama yetişemiyordu. Bazen rüyalarında da görüyordu oğlunu.

Onu avutmak için yaşlı balıkçılar gelir, bir süre kendisi ile konuşur, askerlik anılarını anlatmasını isterlerdi.

O yaz bir iki defa ihtiyar adam evden kaçmış, yollara düşmüş, askerler ve balıkçılar haber vermiş, Seher, kayınbabasını alıp eve getirmişti.

– Baba, diyordu. Ben her gün gidip bakıyorum, ne gelen var ne giden.

Yaşlı adam dumanlı gözlerle bakıyor,

– Gelip de bizi bulamazsa gücenir, diyordu.

Yaşlandıkça, aradan yıllar geçtikçe adam şuurunu kaybediyordu. Kendisini ziyarete gelenlere yanıp yakınıyordu.

– Nail de gitti gelmedi.

– Gelir, diyorlardı. Sen üzülme, bakarsın bir gün çıkar gelir.

Seher gençti, dinçti, dayanıklı bir kadındı. Güzeldi de ama onu istemeye çekiniyorlardı, kimse araya girmek istemiyordu.

Sandallarını da getirmişlerdi bu yalı bozuntusuna. Yalıda elektrik vardı. Alışveriş yerlerine yakındı. Sonra Seher kayınbabasını bırakacak kimse bulursa sağa sola işe gidiyordu. Yazlığa gelenler onu ararlardı. İhtiyarı bırakacak kimse bulamazsa,

– Onu da al getir, rıhtımda oturur, derlerdi.

Bir gün yine böyle yapmıştı. Önüne bir tepsi ile yemek getirmişler, bir örtü sermişler, gelip gidip hatırını sormuşlardı.

Adamın anıları vardı. Kurtuluş Savaşı'nda Anadolu'ya silah kaçırmıştı. O tarihte delikanlıydı. O da babası gibi denizciydi. Hamidiye gemisinde askerliğini yapmıştı.

Nail'i alıp götüren o Karadeniz'de Hamza Reis babası ile birlikte çok deniz kazasından kurtulmuştu.

Boğaz'ın sularını, ters akıntılarını, onun kadar bilen yoktu. Henüz diri ve eli ayağı tutarken fırtınada demir tarayan gemilere, teknelere yardım ederdi. Makine idaresinden de anlardı. Denizcilikte kalsaydı kaptan olacaktı ama o, karada yaşamayı tercih etmişti.

Bir süre yaz aylarında balıkçı kayığı yapmakla

geçinmişti. Elinde ne taslak vardı ne de bir ölçü. Yelkenin omurgasını hazırlar, ona göre eğrilerini yontardı. Onun yaptığı tekneler suya girince dengede durur, bir tarafa yattığı veya yelkenin giderken bir tarafa daha fazla baş verdiği görülmezdi.

Onun yaptığı tekneler Beykoz'da hâlâ balıkçıların elinde çalışıyordu.

Bu tekneler çok dengeli oluyordu. Başta ve arkada ambarları vardı. Bunlar öyle sağlam yapılmışlardı ki kayığı deniz kapatsa bile alabora olmaz ve batmazdı. Önde ve arkada bulunan kamaralar tekneyi korurdu.

Daha çalışırdı bu adam, kollarındaki güç onu on yıl daha idare ederdi. Ama Nail'in acısı yıkmıştı babasını. Bazen uykusunda bazen de uyanık olduğu hâlde ağlardı, hem de bir çocuk gibi ağlardı.

– Gelin, derdi. Gözlerimin önüne geliyor Nail.

Seher bu acıyı tazelemek istemezdi. Unutmaya çalışıyordu. Ama ihtiyar adam daha çok yıkılmıştı. Bazen ümidini keser ve,

– Gelmez o, derdi. Geleceği olsa gelirdi.

Ağlar, ağlardı. Seher de onunla birlikte ağlamaya başlardı. Nail'i denizler almadan pekâlâ geçinebiliyorlardı. O da tekne yapımında çalışır, balığa çıkar, yazın babasını dümene alırdı.

Hamza Reis, karşıya geçerlerken dümende ise,

– Sağını da kuvvetli al, derdi. Yoksa İstinye'den aşağı düşeceğiz.

Sisli havalarda da işe yetişecek olanlar onların sandalına güvenirlerdi. İnsanların kendi ellerini bile göremeyecekleri kadar yoğun sis olduğunda acele işleri olanları Nail'le babası karşıya geçirirdi.

Hamza Reis ilerisini göremezdi ama sisten çok iyi anlar, sulara bakınca nerede olduklarını bu akıntının hâlinden hissederdi.

İşleri acele olup da karşıya geçmek isteyenlerin yürekleri dururdu bu kısa deniz yolculuğunda. Kımıldamaya korkarlardı.

Bir aralık ihtiyar adam:

– Geldik, derdi. Hamdolsun geldik.

Kimse daha nereye geldiklerini görmeden bir bakarlardı ki demirli bulunan bir yelkenlinin ucundan geçiyorlar. İhtiyarın bakışları âdeta sisi süpürüp ilerisini görürdü.

Şimdi ne o gözler kalmıştı ne de pazılarıyla sandalı dalgaların üzerinde sektiren Nail.

Bir ara büyük limanda cankurtaranda çalışmışlardı. Gece gündüz hazır bulunmuşlardı. Oradakilerin hepsi çok diri ve güçlü denizcilerdi.

İhtiyar, şimdi başkalarının yardımı ile tanıyan, eline su dökülen, sırtına hırkası konulan ve elinden tutularak oturduğu yerden kaldırılan bir adamdı. Gelini tütün alacak para bulursa üst üste tütün içer, titreyen parmakları ile sigara sarmaya çalışırdı.

Bunu her zaman yapamadığı ve tütünü döktüğü

için gelini tabakasını elinden alır, onun istediği kalınlıkta sigara sarar ve tabakasına sıralardı.

Konu komşu Seher'e,

– Biraz da kendi canına bak, diyorlardı.

Kadın bakmasına baksın kendi canına ama bu acılı ihtiyar kime bırakılırdı?

Gece yarısı kalkıp limandaki kulübeye gitmeye ve orada oğlunu beklemeye kalkan ihtiyarı kime bırakabilirdi ki? Kim çekerdi onun kahrını?

Yedi kat el de olsa Seher yapamazdı bunu. Kocasının babasıydı Hamza Reis. Özenmiş bezenmiş bu balıkçı ailesine gelin almıştı onu.

Nail de tutkundu Seher'e. Gördüklerinin, tanıdıklarının en güzeli Seher idi.

ANA KIZ

Bir sonbahar gününde Hamza Reis öldü. Bütün Beykoz ayağa kalktı. Adamın cenazesini, büyük bir adamın şanına yaraşan bir kalabalıkla kaldırdılar.

Beykoz'la Paşabahçe arasında bir yalının sahipleri; yaşlı bir adamla karısı, Seher'i kendi yalılarına çağırdılar.

– Kızım, dediler. Kışın biz burada barınamıyoruz. Karşıda çocuklarımız, torunlarımız var. Sen bizim

yalıda otur. Kayıkhanenin üstündeki odada kızınla barınırsın. Mutfak var, kapılar açık, yakacağımız da var. Elektrik, su hepsi hazır. Biraz da aylık veririz. Biz gelince de otursun.

Seher'in geçimi yok. Ne yapsın. Kayıkhanenin üstündeki odaya bir iki eşyasını taşıdı. Sandalı da kayıkhaneye çektiler, yaşlı adam onlara ayda elli bin lira da verecek. Eh hiç yoktan iyidir, zaten başka çare de yok.

Seher babasının ölümüne çok ağladı. Nail'den sonra o da gitmişti işte.

Yer değiştirmekle insanın kaderi değişmiyor. Kadın, bazen balık tutarak, bazen yakındaki komşulara yardım ederek geçinmeye çalışıyordu.

Kızı ilkokulun dördüncü sınıfına gidiyordu. Okuması fena değildi. Ama öteki öğrencilere pek sokulamıyordu. Bir ara kızlar onu kınamışlardı. Ona, "Balık kokuyorsun, balıkçı kızı..." gibi sözler söyleyerek sataşmışlar ve onu kırmışlardı.

Deniz'in gururu vardı. Kızların oyunlarına karışmaz, pek gerekmedikçe konuşmazdı. Okumayı inadından istiyordu. Bir balıkçı kızının da balık kokan bir kızın da okuduğunu göstermek istiyordu.

Onun bu kızlardan bir başka üstünlüğü vardı. Daha emeklerken babası onu denize alıştırmıştı. Yürümeden önce yüzmeyi öğrenmişti. Suları çok severdi. Sularla oynamak, suları ayaklarıyla karıştırmak,

sulara atlamak en sevdiği oyunlardandı.

Ayrıca kısmeti açık bir kızdı. Ne zaman denize olta atsa iğnesine bir balık gelirdi.

Seher Hanım sık sık,

– Kızım, şuradan birkaç balık getir de yemek yiyelim, derdi.

Deniz, şimdi rıhtımda balık tutuyordu. Yalının çok güzel bir rıhtımı ve önünde derin bir denizi vardı. Hava ne kadar sakin ve güneşli olsa da rıhtımın önündeki denizin dibi görünmezdi. Yalıyı rıhtım taşlarına dik bir kayaya oturtmuşlardı. Bu yalının rıhtımına hayli büyük gemiler bile yanaşırmış.

Deniz, midyelerden yem yapar, üç dört tane balık tuttu mu seslenirdi:

– Anne, dört tane yeter mi?

İki kişi ne olacak, yeterdi elbette. Bazen balık kızartır, bazen haşlama yapar, tava yaparlardı.

Deniz, balık saatlerini iyi bildiği için annesinin satması için iki saat kadar çalışır, rıhtımda olmazsa sandalı açığa çıkartarak koyda balık tutardı.

Kızın eli boş döndüğü yoktu.

Balık tenekesi dolunca rıhtıma yanaşır, balığı rıhtımda bırakarak sandalı kayık haneye sokar ve tuttuklarını annesine götürürdü.

Kadın başını örterek balığı meraklılarına götürür, onlar da hiçbir zaman eli boş göndermezlerdi onu.

Seher evde kaldığı sürece komşuların ısmarladığı

yün kazak ve hırkalar, erkekler için de takke ve yün çoraplar örerdi. Allah yardım ediyor, onlar da böyle geçiniyorlardı.

Deniz, onların kileri gibiydi, ellerini attıkları zaman balık buluyorlardı. Bazı balıkçılar denize açılır, saatlerce olta atar bir iki istavritle dönerlerdi.

Deniz, onlarla alay eder gibi,

– Ağabey, balık istersen bende var, derdi.

Onun tuttuğu yere kadar gelerek balık avlayanlar, yine öyle pek bir şey tutamazlardı. İçlerinden birkaçı:

– Bunca yıllık balıkçıyım, bu kız gibi balık tutamıyorum, derdi.

Bazen para yerine balık geçerdi. Deniz, kırtasiyeciye gidip dört ortalı defter alacak olsa adam:

– Parası kalsın, derdi. Sen bir kilo balık getir bana. Bugünlerde yine boş yere olta sallıyorlar. Kıyıda oturuyoruz, balık yüzüne hasretiz.

Deniz, defter, kalem, silgi gibi şeyleri balıkla alıyordu. Onu sandalla biraz açıkta görenler sesleniyorlardı:

– Deniz, ne olursa olsun bize de getir.

Yazlığa gelenlerin içinde meraklıları vardı: İlle sardalye, ille lüfer olacak. Uskumru da isteyenler çoktu ama nerede uskumru?

İyi et bulamayanlar haftada bir kez olsun balık yerlerdi. Annesi bir yerde çalışıyorsa Deniz, balık tepsisini karşısına koyar, ağır ağır kürek çekerek Boğaz'a

kadar yalıların önlerinden geçer ve kim seslenirse onlara satardı balıkları.

– Deniz, ne balığı onlar?

– İstavrit, teyze.

– Taze mi?

– Bakın suyun içinde oynuyorlar.

– Kaça vereceksin?

– Anlaşırız teyze.

Sandalı yanaştırır, balıkları verir, parayı alarak bekçilik yaptıkları yalıya dönerdi.

Deniz, dedesini çok arıyordu. Onu küçük bir çocukmuş gibi elini tutarak rıhtıma çıkarır veya karşıdaki berbere götürürdü. Oğlu, bu yaşlı adamın aklında, yüreğinde yaşıyordu. Herkes Nail'i rahmetle anarken o beklerdi.

– Nail'im belki bir gün gelir.

Bazen tütüncü sataşıyordu.

– Bakıyorum tütün aldığın yok Deniz.

Deniz:

– Bana hatırlatmana gerek yok, derdi. Ben dedemi unutmadım.

– Aldırma be Deniz. O oğluna kavuştu.

– Aldırdığım yok, çok acı çekiyordu. Ağlıyordu geceleri, hep denize bakardı. İçindeki ümit sönmemişti.

– Çok iyi bir adamdı kızım, durağı cennet olsun.

Onlar gitmişlerdi, babası ve dedesi. Şimdi onlara bakacak kimse yoktu. İhtiyar adam son zamanlarına

kadar, kendisine bir sandal yapmak için gereken eğrilerden karşılıklı iki tanesini yaptırmak isteyenlere öğüt verir, eğer eline verirlerse uğraşır, karşılıklı iki eğrinin işini tamamlardı. Bu eğriler sandalın iskeletinin kaburga kemikleriydi. Onların düzgün olması kayığın dengesini sağlardı. Hamza Reis'in yaptığı eğrilerin düzgünlüğü sandala denge verirdi. Keseri her eline alan eğriyi yapıp çıkaramazdı.

Tamir işlerinde bile Hamza Reis akıl verirdi.

Onun elinden çıkan sandallar ve balık kayıkları, hiçbir zaman denizde ters dönmezdi. Olduğu gibi suya gömülür ama içinde bir adam gene barınabilir ve yanlardan bir iki kişi bu balık sandalına tutunarak korkmadan kurtulmayı beklerdi.

Çünkü Hamza Reis'in balık kayığının ve sandalının baş ve arka kısmında kapalı bir güverte bulunurdu. Bunları sımsıkı yapar ve kayık batsa bile bu bölmelerin havaları tekneyi su yüzünde tutardı.

Zaten bakar bakmaz Hamza Reis'in yapısı derlerdi sandala.

O ölmüş ve Beykoz'dan ileride bulunan o küçük koydaki kayık tezgâhı çoktan kaybolup gitmiş, ev de bir karayelle yıkılmıştı.

Seher, şimdi biraz daha rahattı. Öyle pek akşamdan sabaha ne yiyeceklerini, ekmeği nasıl alacaklarını düşünmüyorlardı. Ama yine de,

– Sağ olsalardı da aç kalsaydık, diyordu.

Beyaz elleri pek buruşmamış, avuçları nasır tutmamış bir kadındı. Titiz bir kedi gibi kendisine bakar, sık sık denize girer, yalılar daha uykudan kalkmadan buz gibi sulara gömülürdü, sonra ona bir ateş basardı ve hiç üşümezdi.

Onun için köylüler ona,

– Duvak düşkünü, diyorlardı.

Yani, telli pullu gelin olmaya layık gençlikte ve güzellikte bir genç kadın demekti bu. Ama Seher'e kimse böyle bir şey söylemeye cesaret edemezdi. Evlenmek istese onu alacak kişiler birbirlerini çiğnerlerdi. Çok güzel bir kadındı. Yaşlı başlı kadınlar bir iki defa söyleyecek olmuşlardı. O da:

– Teyze, demişti. Ben evlenmeyeceğim. Ben Nail'den sonra kimseyle evlenemem, onunla üç yıl yaşadım bu bana yeter.

Kız üç yaşındayken Nail ölmüştü. Şimdi on yaşına gelmişti. Seher yedi yıldır duldu. Ama bunu önemsemiyor ve başka bir erkekle hayatını birleştirmeyi aklına bile getirmiyordu.

Yalnızlıktan korkusu yoktu. Kendisini yürekli ve güçlü buluyordu.

Bazen akıntıya kapılarak sürüklenen bir tekneden rıhtıma ip atar ve,

– Seher Hanım bir yere bağlayıver, çabuk ol, derlerdi.

Seher bağlamazdı. Beyaz elleriyle ipi sıkıca tutar

ve akıntıya kapılan teknenin rıhtıma yanaşmasını gözlerdi. Şaşıyorlardı bu genç kadının kuvvetine.

Bazen sandallar rıhtım boyunca yedek çekmeye hazırlanırlar ve oraya çapa atarlardı.

Seher:

– Korkmayın, ben akıntının başına kadar çekerim, derdi.

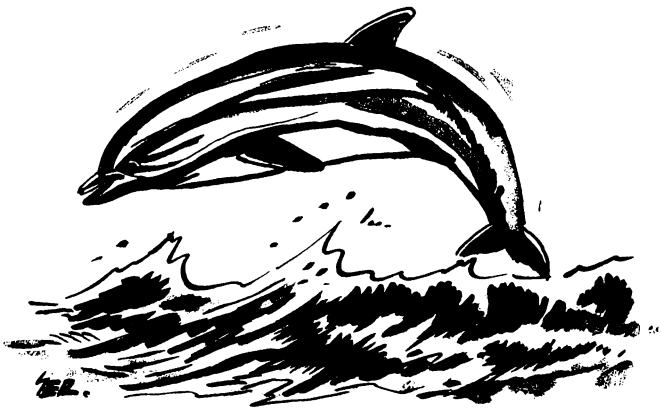
Biraz bocalayan sandal yol almaya başlar, Seher rıhtımın sonuna kadar gider ve zaten akıntının da hızı orada kesilirdi.

– Sağ ol abla, diye bağırırlardı kürektekiler.

Sandalın içindekiler bir süre ondan bahsederlerdi.

– Balıkçı Nail'in eşiydi bu. Nail iki arkadaşıyla kalkan avına gitmişti Karadeniz'e, orada kaldı. Ne cesetleri bulundu ne de kayığın bir parçasına rastlandı.

YUNUSLAR

Yazın Beykoz ve yakınındaki köyler eğlenceli oluyordu. Bazı aylarda aksi gibi balık hiç çıkmaz, fiyatı artar ve alıcı çok olurdu.

Deniz, on bir yaşında ilkokulu bitirdi. Kendilerine yetecek kadar balık tutuyor, vaktini denizde geçiriyordu.

Çarşıya, plajlara gidenler çok oluyordu. Deniz

sandalı alır, ayağına bir pantolon giyer, bir tek gömlekle iskelelerin, yalıların önlerinden geçer,

– Karşıya, karşıya, diye seslenirdi.

Deniz meraklılarından bazıları, onun sandalı ile karşıya geçmeye alışmışlardı.

Daha başkaları:

– Bir kız çocuğuna güvenip karşıya geçilir mi, diyorlardı.

Ama dört kişi olup da sandalda oturanlar dengeli bir şekilde yerleştiler mi Deniz, ayağındaki keten ayakkabıları çıkartır, ayağını oturak tahtasına dayar,

– Hiç kımıldamayın, derdi.

Artık konuşmazdı. Sanki nefes almazdı kız. Yalnız burun kanatları hafifçe oynar, bir tarafının üstüne yüklenerek küreklere asılırdı.

O yaşta bir kızın, içinde dört kişi bulunan bir sandalı Beykoz koyundan karşıya geçirmesine pek akıl ermezdi.

Deniz, küreğe yardım etmeye davranan gençlere,

– Yerinizden kıpırdamayın, derdi.

Yine bir tarafına çarpılarak hep bir ölçüde kürekleri çeker, yanakları yavaş yavaş kızarır ve sonra alnında ter taneleri belirirdi.

Bir gün, iki erkekle iki deniz meraklısı kız bağrışıyorlardı.

– Yunuslar geliyor.

Deniz, başını çevirmeden,

– Onlar sandala dokunmazlar, dedi. Ne telaşlanıyorsunuz?

Deniz meraklıları, yunus sürüsünün içine düşmüşlerdi. Korkuyorlardı. Bu balıklar çok iri ve ağırlardı.

Deniz, istifini bozmadan kürekleri çekiyor ve korkularından fazla hareket edenlere kızıyordu.

– Sandalın dengesini bozuyorsunuz, rahat dursanıza!

Yunusları yakından görmek mümkün oluyordu. Sudan yukarıya fırlıyor, hemen hemen bütün gövdeleri havaya çıkıyor, sonra o hızla denize dalıyor, sanki kovalamaç oynuyorlardı.

Sayıları belli olmayan bu koca koca hayvanların bir teki bile sandala sürünmedi. Ama sandalın yanı sıra gidenler de oluyordu. Ağızları kapalı, sivri burunları ilerde, gözleri patlak ve neşeli görünen balıklardı bunlar.

Sandal onların yollarından geçiyor ve karşı tarafa yaklaşıyordu. Gençler, sonunda rahat bir nefes almışlardı.

Deniz, karşıdan karşıya bir vapur parasına yolcu taşıyordu. Yolcuları istedikleri yere çıkarınca,

– Sizleri almaya geleyim mi, diye soruyordu.

Bazıları ister, bazıları istemez ve vapurla dönmeyi tercih ederlerdi. Ama Deniz, rıhtımda biraz oyalanır, Beykoz'a veya Paşabahçe'ye geçmek isteyen yolcu bulurdu.

Günde böyle bir iki sefer yaptı mı gündeliği doğrulttu demekti.

Bu kürekler onu annesi gibi kuvvetli yapmıştı. Elleri küçüktü ama kürekleri iyi kavrıyor, her kürekte biraz arkasına yaslanıyor ve oturak tahtasına dayadığı bir ayağından da kuvvet alıyordu.

Koyda gezmek için de onun sandalını kiraladıkları oluyordu. Ama hiçbir zaman sandalı acemilere bırakmaz, sandalın baş tarafına çekilip bekler, kürekleri onlara bırakırdı.

Sandalın baş tarafında beyaz üzerine kırmızı bir yazı ile Deniz Kızı yazılmıştı. Sahilden de ona Deniz Kızı diye seslenirlerdi.

Deniz, daha çok müşteri buluyordu. Bu koy gezintilerinde başka sandallara pek istek duymazlardı meraklılar. Öyle ya sakallı bıyıklı bir kayıkçı ile deniz sefası sürülmezdi. Deniz, güzel bir kızdı. Bazen iyi kürek çektiğini söyleyenlere,

– Siz kürek çekmeyi rahmetli dedemle babamda görmeliydiniz, derdi. Ben de pek iyi hatırlamıyorum ama yetiştiğim zaman dedem acılıydı. Babam Karadeniz'de kaybolmuştu. Üç yaşındaydım. Dedem övünmeyi sevmezdi. Ama öteki yaşlı balıkçılar anlatırlardı. Karşıdan karşıya geçmek için yarış yaparlarmış, babam kaç defa ıskarmoz kırmış.

Yazlığa gelenler soruyorlardı:

– Iskarmoz ne oluyor?

– Küreklerin bağlandığı çubuklar. Bunlar gayet sert ve dayanıklı ağaçtan yapılır. Kürekler onlara sırımla biraz gevşekçe bağlanır.

– Sırım ne demek?

– Sırım manda köselesinden kesilmiş şerit gibi ince bağlardır. Bunlar yağ ile dövülür ve çok sağlam bir hâle getirilir. Pehlivanların kispetlerinin[1] kaytanları[2] ve paçaları bu sırımla bağlanır.

Bir gün birisi sormuştu:

– Deniz, sen karşıdan karşıya yüzerek geçebilir misin?

Deniz, gülmüştü.

– Annem ben daha yürümeden bacağımdan tuttuğu gibi beni denize fırlatırmış. Yürümeden önce yüzmeyi öğrenmişim. Karşıdan karşıya geçmek bir şey mi?

– Peki yunus balıklarından korkmaz mısın?

– Yunuslar bana bir şey yapmazlar. Onlar daha derinlerdeki küçük balıkları kovalarlar. Yunuslar insanlara alışıktır. Gemilerin yanı sıra yüzer, yolcuların attıkları yiyecekleri kaparlar.

– Ben bazen onların yoluna çıkarım. Tuttuğum izmaritlerden, istavritlerden onlara veririm.

– Elini kapmazlar mı?

– Hayır, kaç defa onların başını okşadım. Bazen

Pehlivanların giydikleri, belden baldıra kadar uzanan, dar paçalı meşin pantolon.

Pamuk ya da ipekten ip.

göz göze geliriz. Bana güler gibi bakarlar.

– Bir gün sandala çarparlarsa?

– Yunusların sandalları devirdikleri, hatta insanlara zarar verdikleri hiç duyulmamıştır. Dedem çok severdi bu balıkları. Onlara, bizim deniz köpeklerimiz derdi.

– Onları yakından görmek isterdim, dedi bir yolcu.

Deniz, sudan fırladıktan sonra o hızla denize tekrar dalan yunusları işaret etti:

– İşte kaç kişi onların resimlerini çekti. Sevimli balıklar. Bazen sakin havalarda denize çıktığım zaman birkaçı etrafımda dolaşır.

– Balık mı isterler?

Deniz:

– Her zaman balık için gelmezler, dedi. Kayalıklardan, insanlardan hoşlanırlar. Benim kırmızı bir kazağım var. Çoğu zaman onu giyerek denize çıkarım. Beni bu yüzden hemen tanırlar. Etrafımda oynaşırlar. Karşıya geçeceğim zaman, kayığın içinde bir iki istavrit filan bulundururum. Kaç defa balığın kuyruğundan tutup gösterdim. Hemen elimden balığı kaptı kaçtı ama bana bir şey yapmadı. Bazen o kadar sokuluyorlar ki uzanıp onların sırtlarını veya başlarını okşayabiliyorum.

– İyi cesaret doğrusu. Peki yüzenlere bir zarar vermezler mi?

– Hayır, dedemin dediği gibi bunlar denizin kö-

pekleridir. Yolunu şaşırıp da Boğaz'a bir köpek balığı girdi mi saldırıp onu mutlaka kaçırırlar. Bu yüzden Boğaz'da köpek balığı barınmaz.

Deniz, tatlı tatlı anlatıyordu:

– Rahmetli dedemle bir gün Rumeli Hisarı'na bir tekne götürmüştük. Biz oradayken yabancı bir okulun öğrencileri gelmişti. Kızlı erkekli öğrenciler vardı, başlarında da iki öğretmen. Karşıya geçmeye hazırlandılar, bir de motor vardı yanlarında. Ben ilk defa o gün bu çocuklarla birlikte denize açılarak karşıya geçtim. Benim de resmimi çektiler. Birkaçı yorulmuş, motora alınmıştı, bana da teklif ettiler ama dinlenmeye gerek görmedim. Birkaç kızla birlikte karşıya geçtim. Gerçi bu da bir şey mi? Biz akıntıya karşı yüzeriz. Anafor suları burgu gibi insanı aşağıya çeker ama bundan korkmamalı. Bir iki kulaçta bu sulardan kurtulur insan. Bir başka akıntı insanı yukarıya çeker.

– Neden yarışlara katılmıyorsun?

– Bu büyük bir başarı değil ki. Balıkçı çocuklarının hepsi yüzer. Benim annem de çok iyi yüzer.

Deniz, bu tip gezmelerden çok memnun kalıyordu. Gençler ona bir saat için beş bin, on bin lira veriyorlardı. Eğer aileleri yalnız başlarına gezinti yapmalarını istemezlerse,

– Deniz'in sandalını tutarız, derlerdi.

Deniz bir iki defa, sandaldan atlayıp kendisini toparlayamayan bir genç kızı kurtarmak için rıhtım-

dan denize atlamış ve komşu yalılardan sandallar yetişmeden onu yakalayarak rıhtıma çekmişti.

Onun balıklar tarafından tanındığına inanmayanlar olmuştu. Bir gün kırmızı kazağını giyerek rıhtıma çıkmış, oradan balıklara el sallamıştı. Bir iki yunus balığı rıhtımın derin sularına kadar geldi. Deniz, onlara birer ikişer balık attı. Bu hâl yazlığa gelenleri çok şaşırtmıştı.

Yalı sahibi adamla yaşlı karısı, onların bekçiliğinden çok memnundular. Özellikle, ihtiyar adam tembih ediyordu.

– Kızım Seher, rıhtımların yıkılmasının, koskoca blokların suya yuvarlanmasının sebebi, suların bu taşların gerisindeki toprakları alıp götürmesidir. Taşlar, arkaları boşaldı mı kaymaya başlarlar. Dengeleri bozulur, yuvarlanıp giderler. Rıhtımda böyle suların içeriye işleyebileceği bir çatlaklık filan görürsen çimento ve kumla bir harç yap, orasını kapat.

Hakikaten sahili yalayan dalgalar özellikle kışın rıhtıma kadar işliyor ve her yıl birkaç taş denize uçup gidiyordu.

Her yaz ihtiyarların çocukları ve torunları geliyordu. Bunlar bağırıp çağırır, şarkı söyler, müzik çalar, denize girer, kendi akıllarınca yazın tadını çıkarırlardı.

Onların bütün isteklerine karşı Seher Hanım'la kızı, o geniş aile sofrasına oturmazlardı. Hatta bu yemekleri Seher Hanım yaptığı hâlde yine kendi

hâllerinde kalmayı, kendi yemeklerini hazırlayıp yemeyi tercih ederlerdi.

Kayıkhanenin üstündeki odaya bir soba kurmuşlardı. O odanın döşemesinin altında taban tahtaları yoktu. Oraya baştan başa bir keçe yayarak soğuğun gelmesini önlüyorlardı ama kışın poyraz veya karayel kayıkhaneyi dövdüğü zaman, tahta aralıklarından giren deniz suyu keçeyi yer yer ıslatıyordu.

Odanın tek bir penceresi vardı. Ana kız burada oturur, ellerini çenelerine koyarak hırçın denizin akıp gidişini seyrederlerdi.

DENİZ'İN BALIK ARKADAŞI

Balıkçılar koyda ağ atmış, geniş bir daire çevirdikten sonra Seher Hanım'ın bekçilik yaptığı yalının rıhtımından ağları toplamaya başlamışlardı.

Deniz, biraz ötede bir sandalyede oturmuş, ağdan dökülen balıkları seyrediyordu.

Ağın içine giren balıklar, bir torba hâlinde rıhtımın taşlarına bırakılıyor, ağın gözlerine yakalananlar silkinerek toplanıyorlardı.

İşte bu arada bağrışmalar olmuş, balıkçılar koşmuş, hep birden ağı kaldırıp rıhtıma, taşların üzerine bırakmışlardı. İçlerinden biri:

– Bıçak getirin bıçak, diye bağırıyordu.

Deniz koştu, yanlarına gitti, o sırada bir yunus balığının ağa takılmış olduğunu gördü. Hayvan rıhtımın taşlarında zıplayıp duruyor, ağzı kapanıp açılıyor, can çekişiyordu.

Deniz, bir çığlık koparark balıkçıları itti, birisi hayvanın işini bitirmek için kuşağına soktuğu bıçağı çıkartırken Deniz hayvanın kuyruğundan yakaladığı gibi onu balık yığınının üzerinden kaydırarak denize sürdü.

Balıkçılar hep birden bağırdılar.

– Ne yaptın be kız? Onda en az on kilo yağ vardı.

Deniz kıpkırmızı kesilmişti.

– O benim yunusum, dedi. O buralara kadar geliyor, ben ona balık veriyorum. Yağını alacağız diye koskoca balığı kesecektiniz değil mi? Ben de elime bir bıçak alırım, atlarım denize ağlarınızı delik deşik ederim.

Sonra kurtulan balığın arkasından bakmıştı. Yunus bir süre hareketsiz kalmış sonra rıhtımdan uzaklaşmıştı. Açıklığa doğru gidiyordu.

Yaşlı bir adam:

– Sen de balıkçılıktan karnını doyuruyorsun, dedi. Kimsenin kazancına engel olma.

Deniz:

– Onu buraya ben alıştırdım, o benim balığım, dedi.

– Balık insana alışmaz, aklını başına al.

– Pekâlâ alışır, dedi Deniz. Bunu buradakilerin hepsi biliyor, bu balık beni görünce geliyor. Şimdiye kadar koya bir yunusun girdiğini gördünüz mü? O benim kırmızı kazağımı görüp geliyor.

İhtiyar adam:

– Onlar bizim binlerce liralık ağımızı parçaladı, dedi. Elbette yakaladığımız yerde avlarız.

Deniz:

– Burada avlanın da göreyim sizi, dedi. Bir daha bu rıhtımdan ağ çekmek yok, anladınız mı?

– Vay vay vay. Sen kim oluyorsun?

– Kim mi oluyorum? Nail'in kızıyım ben. Hamza Reis'in de torunu.

Yaşlı balıkçı birden şaşırmıştı.

– Sen balıkçı Hamza Kaptan'ın kızı mısın?

– Hayır torunuyum.

Köyün balıkçıları:

– Öyledir, dediler. Bu yunus ona alışık. Aman bizde yunus balığının kıtlığı mı var? İsteyen açıklarda avlar.

İhtiyar adam:

– Kırk elli bin lira gitti desene, dedi.

Balıkçılar balıkları toplayıp balık kayığına boşalt-

tılar. Beş altı kilo kadar da Deniz'e verdiler.

Deniz:

– Bana balık gerekirse ben tutarım, dedi.

Balıkları yığının içine fırlattı. Balıkçılar:

– Kızma be Deniz, dediler. Balık kendiliğinden düşmüş ağa.

– Bir daha da bu yalının rıhtımında ağ çekemezsiniz, dedi. Başka yer mi kalmadı?

Deniz'i çok severlerdi. Hem Nail'in hem de Hamza Reis'in hatırı vardı. Kızı kırmak istemezlerdi.

Balıkçılar gittikten sonra Seher Hanım:

– İyi mi yaptın, dedi. Akşama ne yiyeceğiz? Kimseyi gücendirmeye hakkımız yok.

Deniz:

– İstediğin balık olsun, dedi. Ben şimdi tutarım.

Komşu rıhtımda akşam sefası yapan başka bir aile olayı hayretle seyretmişlerdi. Onlarla bir araya gelmiş olan bir yerli:

– Yaman kızdır, diyordu. Yürümeye başlamadan yüzmesini öğrendi. Bu sene ilkokulu bitirdi, bakalım daha fazla okuyacak mı?

Deniz sandalı denize sürmüş, kürekleri ıskarmozlara takmış, koyda yalının önüne doğru açılıyordu. Seher Hanım:

– Kendine dikkat et, dedi.

Kadın rıhtımda oturuyordu. Deniz, oltasını mümkün olduğu kadar derinlere indirdi. Bir eli küpeştede,

bir eli oltanın misinasında olduğu yerde durmaya çalışıyordu.

Bir iki defa onun olta çektiğini ve balık aldığını gören yalı komşuları:

– Yaman kız, dediler.

Bir aralık Seher Hanım seslendi:

– Deniz, yeter artık, üşüyeceksin.

Deniz:

– Sardalye çıkıyor anne, diye bağırdı.

– Sardalye mi çıkıyor? İstavrit yavrusu olmasın?

– Sen beni ne zannediyorsun?

Kırmızı kazağını giyen kız, tekrar olta sallamaya ve kayığı aynı yerde tutmak için sol elindeki küreği oynatmaya başlamıştı.

Hava iyice kararmağa bir sırada biraz aşağılara düşmüştü sandal. Deniz, rıhtımın önünden geçerken komşulardan yaşlı bir adam seslendi:

– Kızım, sahiden sardalye mi?

– Evet, dedi Deniz. İster misin?

– Soruyor musun kızım, yediğimiz hep istavrit.

Deniz, sandalı rıhtıma yaklaştırdı. Balıklar ayaklarının ucunda zıplıyorlardı. Kız, tenekeye on, on beş tane kadar sardalye koydu, yukarıya uzattı.

– Buyrun bey amca, dedi.

Tenekede balıklar hâlâ kıpırdayıp duruyordu. Adam:

– Sağ ol kızım, dedi. Ne kadar vereceğim?

– Sonra ödeşiriz, dedi Deniz. Hem vapuru kaçırıp da karşıya geçmeniz gerekirse seslenin. Olur mu?

Küreklere asılarak rıhtımdan ayrıldı. Öteki yalının kayıkhanesine girdi. Sandalı içeriye çekti. Sonra balık tenekesini Seher Hanım'a uzattı.

– Buyurunuz efendim. Biz balıkçıların himmetine kalmadık.

Seher Hanım:

– Kızım, dedi. Kimseyi gücendirmeye hakkımız yok.

Deniz:

– Onların da benim yunusumu öldürmeye hakları yok, dedi. O ihtiyar, yabancı bir adam.

Seher Hanım:

– Balıkların ne kadarını verdin, dedi. Bak ekmeğimiz, soğuklumuz yok. Sade balık mı yiyeceğiz?

– Anne, dedi Deniz. Tenekeye baksana. Sen alacağın kadar al. Ben kalanını satarım.

– Herkes yemeğe oturdu kızım.

– Elinde sardalye olsun da alan bulunur.

Balıkları alarak gitti. Biraz sonra elinde bir kavun ve bir ekmekle döndü.

– Buyurunuz Seher Hanım, dedi.

Seher Hanım kızını çok severdi. Ondan başka kimsesi kalmamıştı. Mutfağa giderken,

– Bari arka bahçeden birkaç asma yaprağı kopar, dedi.

Asma yaprağına sarılarak yapılan sardalyeler çok lezzetli olurdu.

Deniz'in ateş balığı tuttuğunu öğrenen balıkçılar kimi kayıklarının arkasında ışıklar yakarak kimi lüks lambalarıyla aydınlık yaparak bir saat kadar koyda dolaşıp durdular.

Deniz balkona çıkmış, onlarla alay ediyordu.

– Hava alırsınız siz. Ben ne var ne yoksa topladım.

Seher Hanım o sene yazlığa gelemeyen yalı sahiplerinin verdiği otuz bin lira bekçilik aylığını olduğu gibi saklıyor, kâh kızın tuttuğu balıklarla kâh kendi çalışarak kazandığı parayla idare ediyordu. Kışın ne balık olurdu ne de hizmetçilik.

Komşu yalılarda onlar hakkında konuşuluyordu. Komşu yalıya gelmiş olan zengin aile, semtin tenhalığından memnun kalmıştı. Genç bir kadın rıhtıma çıkarak Seher Hanım'la konuşmuştu. Deniz'i merak ediyordu. Onun tek başına denize açılmasından yüreklerinin oynadığını anlatıyordu.

Seher Hanım:

– Hiç üzülmeyiniz, dedi. Deniz kaç defa karşıya kadar yüzdü. O sulara alışık.

– Bu yunus hikâyesi doğru mu?

– Elbette, dedi Seher Hanım. Deniz bu yunusları çok sever. Karşıya sandalla geçenler çok korkarlar ama o yunusların arasından geçmeyi çok sever. Hiçbir

zaman bir sandalı devirdikleri görülmemiştir. Kızım elini uzatır, onların sırtlarını okşar. Kedi sever gibi onları sever. Bazen de sandalla karşıya geçecekse bir iki istavrit alır. Onları yunuslara yedirir.

Yazlığa gelen komşu hanım:

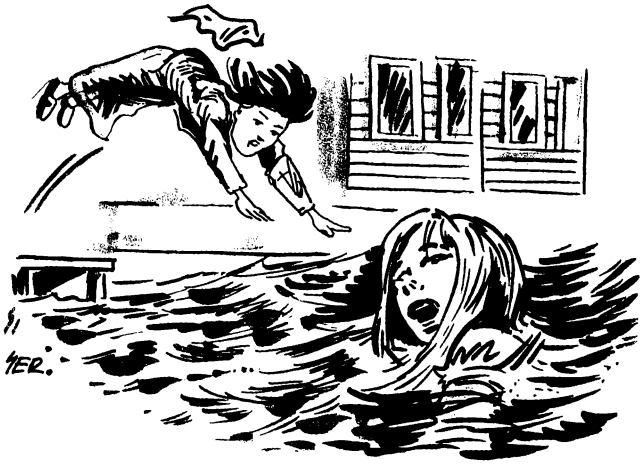
– İnanılır şey değil, demişti.

Sonra sardalyelerin parasını vermeye kalkmıştı. Seher Hanım:

– Ben Deniz'in işine karışmam, dedi. Canı istediği gibi hareket eder. Rahmetli kayınbabamdan alışmıştır. Hangi derinlikten hangi balıkların geçtiğini bilir. Usta balıkçılar şaşarlar onun avlanmasına.

Komşu hanım, Seher Hanım'ın gençliğine ve güzelliğine hayran kalmıştı.

CANKURTARAN

O yıl, henüz mevsimin başında bir deniz kazası oldu. Köye yazlık için gelen bir ailenin iki nişanlı genci, köyden kiraladıkları bir sandalla koyda gezintiye çıkmışlardı. Delikanlı, vapurların baş dalgalarına giderek sandalın bu dalga ile sallanmasını bir eğlence yapmıştı.

Nişanlısı sandalın arkasında oturuyor ve sözde dümen kullanıyordu.

O sabah Deniz, satmak için balık tutmaya çık-

mıştı. Annesi rıhtımda örgü örüyor ve sık sık başını kaldırarak kızına bakıyordu.

Bu sabah saatlerinde güneş dağ tarafından doğduğu için rıhtımlar binaların gölgesinde kalıyordu.

Haziran sonlarıydı. Ama hava daha iyice ısınmamıştı. Seher Hanım, arkasına bir yün hırka almış ama kollarını geçirmemişti. Yalı sahipleri yine yazlığa gelmeyeceklerini bildirmişlerdi. Onların rutubete pek tahammülleri yoktu.

Deniz, ilkokulu bitireli bir yıl olmuştu. Annesi bulup buluşturup onu hiç olmazsa ortaokuldan mezun etmek istiyordu. Deniz:

– Bir balıkçı kızına bu kadar okumak yeter, diyordu. Ortaokula gideyim de elin kızları; balıkçı kızı, balık kokuyorsun diye alay mı etsinler?

Seher Hanım bunu düşünürken vapur düdüğünü duydu. Üst üste gelen sesle kaptan yolunun üstündeki sandalı uyarıyordu.

Fakat nişanlı delikanlı, sandalı vapurun baş dalgasına çarptırarak iyice sallamak ve komşu yalılarda kendisini seyreden aileleri heyecanlandırmak istiyordu.

Sabahleyin rıhtımda keyif çaylarını içenler birden ayaklanmış ve bağırmaya başlamışlardı. Vapurun dalgasını yandan alan sandal birdenbire su alarak batmaya başlamış ve delikanlı kendisini suda bulmuştu.

Nişanlısına,

– Müjgan sandala tutun, diye bağırıyordu.

Fakat genç kız sandaldan kurtulacakmış gibi kendisini denize attı. Suda batıp çıkıyor, sonra bir eli havada olarak tekrar sulara gömülüyordu.

Vapur biraz ileride durmuştu. Bir yandan filika indirirlerken bir yandan da cankurtaran simitleri atıyorlardı denize.

İşte bu sırada Deniz, elinden oltayı bırakarak kızın battığı yere doğru dalmış ve onu bluzunun ensesinden tutarak hemen göğsüne çekmiş, bir eli ve ayaklarıyla yüzmeye başlamıştı.

Deniz, birkaç dakikada bekçilik yaptıkları rıhtıma geldi.

– Anne, al şu kızı, diye bağırdı.

Seher Hanım eğildi, kızı kollarından tuttu ve güçlü kollarıyla yukarı çekti. Onu kaldırdığı gibi rıhtıma almış ve taşlara bırakmıştı.

Kız kendisini kaybetmemişti.

Öteki yalılardan annesi ve babası, rıhtım aralıklarına konan kalasların üzerinden geçerek aceleyle geliyorlardı.

Vapurun filikası delikanlıyı gemiye almıştı. Denizciler kalan simitleri topluyorlardı.

Batık sandal, akıntıya kapılmış gidiyordu.

Deniz, işi annesine bırakarak tekrar sandala doğru yüzdü. Ona yetişip kenarına tutundu. Kendisine çe-

kerek içine girdi ve sandalı rıhtıma getirmeye başladı.

Deniz de üstünü değişti, kurulandı. Balık avı yarım kalmıştı. Annesinin yanına geldi, hâlâ saçlarını kuruluyordu.

– Kız su yutmuş mu, dedi.

– Bilmem, dedi Seher Hanım. Pek bir şeyi yoktu. Ama çok korkmuştu.

– Züppenin yaptığını gördün ya, dedi Deniz. Kürek çekmesini bile beceremezken yandan gemi dalgası alınır mı?

Deniz, sandaldan çıkardığı istavritleri annesine verdi. Ekmekleri vardı, o gün için işler yolunda sayılırdı.

Rıhtımda otururlarken kızın babası rıhtımdan onların yanına geldi.

– Aferin kızım, dedi. Bu hizmetinin karşılığını bilmem nasıl ödeyeceğiz. Ailemizi büyük bir felaketten kurtardın.

Deniz, adamın cüzdanından para çıkardığını gördü.

– Kızın göz göre göre boğulurken seyirci mi kalacaktım, dedi. Ben kızını para için kurtarmadım?

– Kızım, küçük bir hediye, dedi adam.

– Ben hediye filan istemem efendim, dedi. Böyle şeyler para için yapılmaz, bunlar insanlık görevidir.

– Kızım hiç olmazsa...

Deniz, biraz sinirlendi.

– Siz rahatınıza bakınız, dedi. Ben bir şey istemem.

Adam biraz şaşkınlıkla dönüp gitti. O uzaklaşırken Seher Hanım:

– Amma da tersledin adamı, dedi.

Deniz:

– Oh olsun. Geçen gün yanımızdakilere balık götürdüm. Bey amca rıhtımdan aldı balıkları, bu adamı onlarda gördüm. "Balıkçı kız bu mu?" diye sormuştu. Balıkçı kız bu ya, balık kokan kız.

Seher Hanım, kızının nelere sinirlendiğini biliyor ve onun üstüne gitmek istemiyordu.

– Adını bilmediği için böyle demiştir, dedi. Sen buralarda tanınmış bir kızsın. Yandaki komşular da seviyorlar seni. Sık sık onlara gidip gazete okuyormuşsun.

– Onlar daha yumuşak başlı insanlar, dedi Deniz. Bu züppenin babası da oğlu gibi belli. Hemen cüzdanına sarıldı. Kurtarmak için pazarlık ettik sanki.

Seher Hanım:

– Kızın kabahati yok, dedi. Zavallı işte, şımarık bir oğlana kapılmış. Yalının önünden geçerken vapurun dalgasına girmeyin diye rica ettim.

Bir iki saat sonra delikanlı Seher Hanım'a teşekkür etmeye gelmişti. Deniz, onu görünce yalıya girdi. Seher Hanım bir iki münasip sözle delikanlıyı savdı. Kızı onunla konuşmak istemiyordu.

Bu kazadan sonra o aile, kızı da alarak gittiler.

Yandaki komşu, Seher Hanım'a,

– Mahcup etmişsiniz adamı, dedi. Onlara Halıcılar, derler. Sayılı zenginlerdendir onlar. Kız da gelinleri olacak.

Deniz:

– Ben hiç merak etmedim kimin nesi olduklarını, dedi. Ama şımarık oldukları belli. Benim dedemin soyadı Kalkancı ya, evvelki gün o yalının önünden geçiyordum. Şişman bir hanım bana seslenip, "Kız, kalkan var mı?" diye sordu. Dedem bu soyadını kalkan balığından değil, korunma amacı olan kalkandan almış. Onun ataları kalkan yaparlarmış. Bu yerli turistler bizi kalkan balıkçısı sanmışlar. Ben yok dedim. Bu defa, "Mercan bulursan bize getir." dediler.

Tarık Bey:

– Aldırma kızım, dedi. Uskumruyu bulsunlar da öpüp başlarına koysunlar. Balık değil mi, bence hepsi bir. Ama sen ateş balığı bulursan hemen bize getir.

Bu adam konuşkandı ve cana yakındı. Rıhtımda bir demir dökme kanepe vardı. Onu çekmek için balıkçılara da seslenmişlerdi. Bu işi anlayınca Seher Hanım yanlarına gitmiş, ağır kanepeyi tek başına çekmişti. Şaşırmışlardı genç kadının kuvvetine.

O zamandan sonra Tarık Bey'in eşi arada bir rıhtıma gelip sesleniyordu:

– Seher Hanım, ben düşmekten korkuyorum. Bu

kalasın üstünden dingil dingil yürüyemiyorum. Bir şey soracağım size. Siz midye dolması yapabilir misiniz?

Deniz'in topladığı midyelerden dolma yapacaklarmış. Seher Hanım, fıstık, üzüm ve pirinç istedi. Midyeleri kazıdı. İki saat içinde midye dolması yaptı. Yalnız dönerken komşu hanım ona bir tabak midye dolması hediye etti.

– Öğrenmiş oldum Seher Hanım, ayıp değil ya bilmiyorum, bu akşam da misafirlerimiz gelecek, balık dururken kalkıp midye dolması istemişler.

Deniz, midye dolmasına bayılırdı.

– Anne, dedi. Bunlar bize yakın insanlar, balıkçı ailesi, bekçi ailesi diye ayırmıyorlar.

Bazen onlar da heves ediyorlardı. Sandalla koyda biraz sandal sefası yapmak istiyorlardı.

Geçen yıl, acele bir iş olmuş, Tarık Bey vapur saatini kaçırdığı için Deniz'in sandalına binerek karşıya geçmişti. Adamcağız bu küçük, cılız kıza canını emanet ettiğine üzülmüş ama karaya selametle ayak basmıştı.

Kızın çıplak ayağını oturmalığa dayayarak başını bir tarafa çarpıtıp kürek çekmesini anlata anlata bitiremiyordu.

Şımarıklar kazadan sonra çıkıp gidince onları akşam rıhtıma çağırıyorlardı. Bir oğulları varmış, Amerika'da okuyormuş.

Deniz, kimsenin oğluna kızına meraklı değildi.

Yalnız o gün gazete okurken Tarık Bey:

– Deniz, demişti. Neden okumuyorsun, tahsilini neden bıraktın?

– Balıkçı kızıyım, dedi Deniz. Ne yapacağım okuyup da. Balıkçıların çoğu cahildir ama iyi insanlardır. Hayatlarını yaşıyorlar işte. İnsan okuyunca tam okumalı. Liseden çıksan da bir işe yaramaz.

Tarık Bey:

– Kızım, okumuş olmak işe yaramasa bile bir varlık, bir övünç nedenidir, dedi.

– Ben övünecek değilim, dedi Deniz. Burada ilkokula gittim. Memur kızları beni hep kınadılar. Balık kokarmışım, balıkçı kızıymışım.

– Olur şey değil, dedi Tarık Bey. Bir mektebe her çeşit öğrenci gelebilir. Kimse ben şuyum diye övünemez ve arkadaşlarını küçük göremez. Bakıyorum sen okumaya heveslisin.

– Okuyup yazmayı öğrendikten sonra üst tarafı kolay, dedi Deniz. Dedemden kalma bir kitap var. Bilmediğim sözleri oradan buluyorum, öğreniyorum.

Deniz, kafası işleyen ve içine kapanık bir kızdı. Onun, bulunduğu hayat yüzünden yukarılara çıkmaya hiç niyeti yoktu. Yazlığa gelenleri seyrederdi.

SÜRAT MOTORU

Deniz, on üç yaşına gelmişti. Sahiplerinden yalıyı satın alan Tarık Bey, o sonbahar da yalıyı kapatmış ve Seher Hanım'a,

– Kızım, anahtarı size bırakıyorum, demişti. Ara sıra bizim yalıya da bir bakıverin. Kışın buralara pek gelemiyoruz. Ne de olsa ahşap ev, toz giriyor içeriye.

Seher Hanım bu isteği reddedecek değildi. Çok iyi insanlardı Tarık Bey'le karısı Meliha Hanım.

Karşıda, Büyükdere'de kızı vardı. Sahilden geride bir apartmanda oturuyorlardı.

Seher Hanım'la vedalaşınca bir valize koydukları giysileri alıp Deniz'in sandalına binerek yola çıktılar.

Sonbahardı ve Deniz'in üzerinde kırmızı kazağı vardı. Ağır ağır Anadolu Feneri'ne doğru kürekleri çekerken bir ara,

– Teyze, demişti. Boşuna kaygılanmayın. Ben her gün karşıya gelip gidiyorum.

Yine ayağını oturak tahtasına dayamış ve bir yanına daha fazla yaslanarak kürek çekmeye başlamıştı.

Alıştığı yerden sandalı akıntıya kaptırarak giderken fazla telaşlanmadan sandalı karşı kıyıya yaklaştırıyordu.

Meliha Hanım:

– Hamdolsun, epeyce yaklaştık, dedi. Aman yavrum havalar bozunca çıkma denize. Allah korusun, denizle şaka olmaz.

Deniz:

– Haklısın teyze, dedi. Bu deniz babamı bizden aldı. Dedemin babası da Karadeniz'de kaybolmuş gitmiş. Ama nedense bizim kaderimizde deniz var. Babam bu yüzden adımı Deniz koymuş. Başka gelirimiz falan da yok. İşte dedemin yaptığı bir sandal. Dedemin çifte kayıkları kalmadı. Bizim emeklilik aylığımız da yok. Deniz ne verirse onunla yaşıyoruz.

Tarık Bey:

– Okumadın kızım, demişti. Sen çok zeki bir kızsın, mutlaka başarılı olurdun.

Deniz, içini çekti.

– Kime güvenecektim baba, dedi. Yiyecek ekmeğimiz mi var? Bize yardım eden, kapımızı çalan mı var?

Kürekleri çekerken pek konuşmak istemiyordu. Yalnız burnundan soluyor ve narin burun kanatları açılıp kapanıyordu.

Ortaya geçecekleri sırada oynayan yunuslardan birkaçı sandalın çevresinde dolanıyor, sandalın kâh sağına kâh soluna geçiyorlardı.

Deniz:

– Telaş etme teyze, dedi. Bunlar benim kırmızı kazağımı görünce gelirler. Ama şimdi yanımda balık yok ki vereyim.

Meliha Hanım sıkı sıkı sandalın kenarına tutunuyordu.

Balıklar küreklere bile dokunmadan dalıp gittiler.

– İnanmazsınız bey amca, dedi Deniz. Bu yunusların sırtına binmeye çok heveslendim. Bir gün yüzerken yanıma kadar gelmişlerdi. Arkamda kırmızı mayom vardı. Birisine tutundum, üstüne bineyim, diye. Ama yaramazlar hemen dalıyorlar.

Tarık Bey:

– Aman kızım, dedi. Balığın sırtına binmeyi nerede gördün?

– İşte iş olsun, dedi Deniz. Hani çok güzel olurdu ama hınzırlar bir dalıp bir çıkıyorlar.

Meliha Hanım balıklar uzaklaşınca,

– Bunlar sularla oynaşıyorlar mı, diye sordu.

– Hayır, teyzeciğim, dedi Deniz. Bunlar balık sürülerini önlerine katıp sürüklüyorlar. Tabii yakaladıklarını da yiyorlar. Balıkların bir kısmı ya kaçar ya da koylara girerler. O zaman da ya balıkçıların ağlarına ya da dalyanlara[3] düşerler.

Deniz, yolcularını Büyükdere'ye çıkardı. Bavullarını da rıhtıma indirdi:

– Seneye bekleriz efendim, dedi. Size çok alıştık.

Tarık Bey'le karısı valizlerini alarak bir taksi çağırıp gittiler.

Deniz ağır ağır Beykoz'a doğru kürek çekiyordu. İşte bu arada bir sürat motoru Büyükdere koyundan fırladı. Dalgaların üzerinden sekerek kıyılarda ve sandallarda bulunanların üzerine su sıçratmaya başladı.

Bu motorda Halıcıların şımarık oğulları ile nişanlısı Müjgan Hanım vardı.

O olaydan sonra bir daha yazlığa gelmemişlerdi ama oğlan bu defa da babasına bir sürat motoru aldırmıştı.

Hemen her gün Beykoz'a geliyor, Büyükdere'den Beykoz ve Anadolu Kavağı'na kadar o sahilde denize girenleri korkutuyor, rıhtımlarda oturanları ıslatıyordu.

Müjgan, kendisini kurtaran Deniz'in hayranlarındandı. Ona karşı bir sevgi besliyordu.

[3] dalyan: Deniz, göl ve ırmakların kıyılara yakın yerlerinde ağ ve kazıklarla oluşturulan, büyük balık avlama yeri.

Yine nişanlısına seslenerek Deniz'i işaret etmişti. Fakat Deniz'in cesaret ve yardımına hiç önem vermeyen delikanlı, biraz ilerden teknesini çevirmiş, dalgalardan sekerek Deniz'in sandalının yanından geçmiş ve kız teknenin altından fışkıran sularla ıslanmıştı.

– Züppe, diye bağırdı Deniz. Ahlaksız züppe!

Teknede iki nişanlı arasında bir itişip kakışma olmuştu. Müjgan herhâlde bu saygısız ve çirkin olaydan memnun olmamıştı.

Sürat teknesi o hızla karşı tarafa geçti. Deniz fena hâlde sinirlenmişti. Sahil Koruma Ekipleri bu tekneyi birçok kere uyanmış Beykoz Emniyet Amiri de Halıcı babaya telefonla durumu anlatmıştı.

Delikanlı, adamakıllı şımarıktı ve insanları korkutmak, ıslatmak onun en büyük eğlencesi idi.

Deniz, karşıya geçti, sürat teknesi de gizlendiği bir yerden fırladı ve hızla Deniz'in üzerine suları fışkırttı. Deniz bu defa,

– Yanında o kız olmasa ben sana gösterirdim gününü, diye bağırdı.

Onlar da artık kış hazırlığına başlamışlardı. Yazlıkta bulunanlar motoru görünce denizden çıkıyor ve rıhtımlarda gerilere çekiliyorlardı.

Deniz, üstünü başını değişti, sandalı kayıkhaneye çekti ve rıhtımda bekleyen annesinin yanına oturdu.

– Bu züppe başımı derde sokacak anne, dedi.

Seher Hanım:

– Birkaç gün daha buralarda dolaşır, sonra çeker gider, diye karşılık verdi.

– Anne, bütün kıyı halkı bu züppeden yaka silkiyor. Tam denize girilecek saatlerde ortaya çıkıyor.

– Aldırma kızım. Baksana polisler bile şikâyet ediyor, bir netice alamıyorlarmış. Sahil korumadan da bir şey bekleme. Ya biri çıkıp bunu pataklayacak ya da bu kahrı çekeceğiz.

– Anne, dedemden kalan çifteyle şu şımarık oğlana ateş etsem diye düşünüyorum.

– Sakın ha kızım! Onların tanıdıkları var. Avukatları var. Biz onlarla baş edemeyiz. Allah bildiği gibi yapsın.

Deniz de biliyordu bunu. Onlar akşamdan sabaha ne yiyeceklerini düşünmek zorundaydılar. Bekçi olarak barındıkları bu yalıda ne kadar kalacaklarını bile bilmiyorlardı.

Yalıda kayıkhanenin üzerindeki oda, evleri gibi olmuştu. Orada yatıp kalkıyor, orada iş görüyor, yemeklerini kışın da orada yiyorlardı. Yalı soğuk oluyordu.

Seher Hanım'la evlenmek isteyenlerin arkası eksilmiyordu. Güzel kadındı. Sağlıklı kadındı ve daha kırkına gelmemişti. Ama o artık evlilik hayatının kapandığını söyleyerek herkesin ağzını kapatıyordu.

Cezmi adındaki halıcının oğlu, Beykozlu balıkçılardan birinin sandalına çarparak onu paraladıktan sonra uzaklaşıp gitmişti.

İskeleden iskeleye yolcu taşıyan ve bazen yiyecek

maddeleri alarak rıhtımlarda satan adamın sandalı böylece parçalanmıştı.

Emniyet komiseri Halıcılara telefon etmiş, karşısına çıkan Cezmi, çok ağır bir hakaretle telefonu kapatmıştı.

İşte o zaman zıpkıncı balıkçılardan biri, bu teknenin hakkından gelmek için bir balık kayığına atladı ve tek başına balığa çıktı.

Bu, züppe için bir fırsattı. Şikâyet edilmişti ya, intikam alacaktı. Belki de bu adi şakaları yüzünden Müjgan onunla motor gezilerine gelmiyordu.

Cezmi yine arkasında şık bir gömlekle denizin üzerinde seke seke avının üzerine atladı.

Fakat iş onun hesapladığı gibi olmadı. Zıpkıncı genç iri ve yağız idi. Büyük balıkları avladıkları zaman zıpkının arkasına büyük bir ip bağlar ve böyle fırlatırdı zıpkını.

Zıpkıncı tekne yanından geçerken bütün kolunun gücü ile ucu olta gibi iğneli olan zıpkını fırlatmış ve teknenin su kesimini delmişti.

Belki delikanlı farkında değildi ama Beykoz koyuna girdiği sırada tekne su almaya başlamış ve delikanlı kayıkçılar tarafından sulara gömülmekten zor kurtarılmıştı.

Deniz'le annesi bu olayı hayli uzaktan seyretmişlerdi.

Bir hayli su yutmuş olan delikanlının babasına

karakoldan telefon edilmiş ve Avrupa'dan getirilmiş olan milyonlarca lira değerindeki tekne, böylece Beykoz koyunun sularına gömülmüştü.

Seher Hanım:

– Oh olsun, dedi. Neye uğradığını anlayamadı bu şımarık oğlan. Bütün köye rezil oldu. Helal olsun zıpkıncı Ahmet'e.

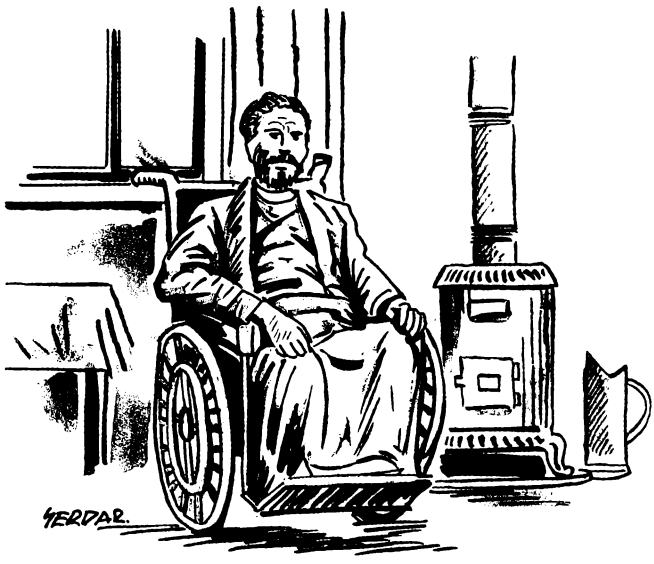
Yalılarda yaz mevsimi bu olayla kapanmıştı. Şimdi Deniz her gün balığa çıkıyor, mevsim balıklarından ne bulursa alıp Büyükdere'ye götürüyor, oradaki balıkçılardan parasını alıyordu.

Yaşamak için böyle bir kızın olta ile balık tutması ve satıp yiyecek parasını sağlaması mümkün müydü?

Ama ne yapabilirdi Seher Hanım. Ona talip olanların çoğu, kendi geçimlerini teminden aciz erkeklerdi. Yokluk yüzünden, işsizlik yüzünden evlenememişlerdi.

Köye dışarıdan gelmiş, dükkân açmış, atölyeler açmış insanlar da vardı ama bunlar fakir bir balıkçı ailesiydi. Onların köyde kendilerine ait bir sınıfları vardı. Seher, komşu yalılardan başka bir yere hizmet etmek için gitmezdi. Onların da bir gururları vardı.

BEDRİ BEY

Hiçbir kışı bu kadar soğuk geçirmemişlerdi. Yalının sahibi Bedri Bey de bekçilik parasını göndermemişti. Hiç olmazsa bu para onların ekmeğini temin ediyordu.

Seher Hanım'la kızı ne yapacaklarını şaşırmışlardı. Sert bir poyraz balık tutmaya imkân vermiyordu.

Deniz çalkantılarla akıp gidiyor, rüzgâr insanı donduruyordu.

Deniz, tutabildiği istavritleri bir tepsiye koyarak vapur iskelesine gitmişti. Elinde balık tepsisi ile ayakta duruyor ve soğuğa karşı gelmeye çalışıyordu. Arkasında annesinin ördüğü baştan geçme bir fanila vardı.

Bir iki vapur geldi, yolcular çıktı, yakasını kaldıran, ellerini cebine sokan rüzgâra karşı başlarını eğerek kaçarcasına evlerinin yolunu tutmuşlardı.

Kürklü paltosunun içine büzülmüş olan bir bakkal, kepenklerini indirirken,

– Kızım, boşuna bekleme, dedi. Kimsenin gözü balık görmez. İyisi mi git evine.

Sonra ekledi:

– Bu senin çektiğin annenin inadından, dedi.

Ne demek istediğini anlamamıştı Deniz. Fakat tartışacak hava değildi. O da anlamıştı balıkların elinde kalacağını.

Ama fırının önünden geçerken ekmek verdiği camı aralayan fırıncı:

– Satamadın değil mi, dedi. Millet istavrit yemekten bıktı. Bu havada zaten balık düşünen yok. Ver şunları bana.

Deniz, inadı bıraktı, teneke tepsisi ile birlikte balıkları adama uzattı. Yaşlı fırıncı, sabah için az biraz ekmek çıkartmıştı. İki somun uzattı.

Deniz, bir şey söylemeden aldı. Göğsüne bastırdığı ekmekleri sımsıkı tutuyordu. Bu ekmekler onun göğsünü, kollarını ısıtıyordu.

Sabahtan beri o da annesi de açtı.

Kar birikmişti kapının önüne. Bahçeyi gömülerek geçti. Kapıyı yumrukladı.

Neden sonra annesi içeriden elektriği yaktı.

Deniz, içeriye daldı. Yalının içi uğulduyordu. Kadın:

– Ayakkabılarını çıkar da odaya gel, dedi. Soba da iyi çekmiyor bu havada. Ne de olsa biraz sıcak. Ne yaptın sen?

Deniz, ağlayacak gibiydi. Ekmekleri uzattı.

Koskoca yalının içinde baykuş gibi bir köşede yaşıyorlardı. Rüzgâr bir taraftan giriyor, bir taraftan çıkıyordu.

Fakat dar uzun oda, Deniz'e yine de ılık geldi. Annesi pencereye eski bir battaniye koymuştu. Kayıkhaneye giren sert dalga bu odanın ana direklerine vuruyor ve odayı sarsıyordu.

Sıcak ekmek ikisine de tatlı geldi. İsteyerek yediler. Sonra da yattılar.

Rüzgâr biraz yatışmıştı. Soba çekiyordu. Seher Hanım, elde kalan birkaç odunla sobayı yaktı. Ana kız sobanın karşısında duruyorlardı.

Deniz, bir ara,

– Bakkal gene bana seni söyledi, dedi.

– Patlasın, dedi Seher Hanım. O içi geçmiş adama mı varacağım!

Kapandı konuşma.

Öğle saati kapıda bir korna duydular. Deniz, kapıya koştu. Birisi büyük yalının sokak kapısının ikisini de açmış, taksiyi içeriye sokmuştu.

Ana kız, taksinin içinde rengi sapsarı kesilmiş olan Bedri Bey'i gördüler. Şoför bagajdan bir hasta koltuğu çıkartıyordu. Onu Deniz'e uzattı. Sonra kapıyı açıp Bedri Bey'i kucaklayarak taksiden çıkarttı ve yalıdan içeri soktu.

Seher hemen arabayı açmıştı. Bedri Bey bu arabaya oturtuldu. Kapı kapandı ve Deniz, şoförün bıraktığı valizi alarak yürüdü.

Yalının içi buz gibi soğuktu. Bedri Bey konuşmuyordu. Yanında eşi de yoktu.

Doğru salona gittiler. Alt kattaki salonun duvarları kalındı. Pencereler de sağlamdı.

Ana kız ne yapacaklarını şaşırmışlardı.

Bedri Bey ancak inler gibi çıkan bir sesle,

– Besime'yi kaybettik, dedi.

Sonra aynı titrek sesle,

– Sobayı yaksana, dedi.

– Odun kalmadı, dedi Seher. Kayıkhanede biraz tahta var. Deniz, onları getirecek, şimdi yakarım.

Deniz, oradaki çini sobayı yakmaya çalışırken adam anlattı.

– Besime'yi kaybettik. Bir ay oldu. Ben de hastanedeydim. Gelin iki çocuğu aldı, Amerika'ya gitti. Bana bakacak kimse kalmadı.

Adamın dizlerine battaniyeyi örttüler. Arkasında pijama ve ropdöşambırı[4] vardı. Döner tekerlekli koltuğu sobanın başına sürdü. Sobanın daha kendisi ısınmamıştı. Adam uyur gibiydi.

– Çay ya da ıhlamur yok mu, dedi.

– Hiçbir şeyimiz yok bey amca.

– Ya, dedi adam. Bavulu aç, orada para var. Deniz ne lazımsa alsın. Ben yoğurtla helva yerim. Oduncuya da uğrasın. Doğru ya, ben size yazdan beri para veremedim.

– Önemi yok, dedi Seher.

Deniz gitti, bir çırak biraz sonra bir çuvalın içine koyduğu odunları mutfak kapısının önüne yığdı.

– Dört çeki abla, dedi. Getireceğim daha.

Kasketi, omuzları, dizlerine kadar kar içindeydi.

Seher kuru odunları sobaya doldurdu. Tahtalar çabucak yanıp geçmişti. Borular çatırdamaya başladı.

Deniz, aklına gelen her şeyi almıştı. Seher, hemen çaydanlıkla sıcak suyu hazırladı. Deniz'in aldığı ıhlamuru yaptı. Bir bardağa koyarak Bedri Bey'e verdi.

Adam soğuta soğuta içmeye başladı. Seher:

– Namık Bey Amerika'dan gelmedi mi, dedi.

– Hayır, dedi Bedri Bey. Besime'nin hastalığını

[4] ropdöşambır: Erkeklerin evin içinde kıyafetlerinin üzerinde giydikleri üstlük.

yazdık. Kalkıp gelmedi. Elin evladından ne beklersin. Öz evladımız gibi yetiştirdik, sonunda bize bunu yaptı. Kadın çok bekledi onu. Gözleri açık gitti.

– Demek öz evladınız değildi, diye sordu Seher.

Bedri Bey:

– Bizim çocuğumuz olmadı, dedi. Onu almıştık evlatlık diye. Özendik, okuttuk, Amerika'ya kadar gönderdik. Gelin hastaneye bana geldi, iki çocuğun ellerinden tutmuş, Amerika'ya gidiyormuş da veda etmeye gelmiş.

– Üzülmeyin artık, dedi Seher.

Salonda iki soba birden vardı. İkisini de yakmışlardı. Seher kızını Bedri Bey'in yanında bırakarak mutfağa girdi. İhtiyar adama çorba hazırladı. Kendilerine de bir şeyler pişirdi.

Besime Hanım'a üzülmüştü. Şimdi bu ihtiyar adama onlar bakmak zorunda kalmışlardı.

Adam önüne getirilen çorbayı inmeli elleriyle güçlükle içiyordu.

– Yukarıdan benim karyolamı alın, dedi. Ben burada pencerenin önünde yatarım. Soba hiç sönmesin. Size yük olacağım ama...

Mutfakta Deniz:

– Sevinir misin, yoksa üzülürmüsün anne, dedi. Bu adama nasıl bakacağız? Bakmamak da elimizde mi?

Bir aralık Seher Hanım sordu,

– Bey amca, sizin eviniz daha bakımlı, daha uygun değil mi?

Bedri Bey:

– Sattım, dedi. Sattım onu. Besime ölünce sattım.

Bavulunu açtırdı ve içinden paraları çıkarttı.

– Seher Hanım kızım, dedi. Bunları komodinin gözüne koy. Lazım olduğu kadar alırsınız. Beni pek yalnız bırakmayınız. Bu salon iyi ısınır.

Büsbütün felçli değildi adam. Ayaklarının üstüne kalkabiliyordu. Bir kolu işe yaramıyordu. Ama tuvalete gidebiliyor ve kendi işini kendisi görebiliyordu.

O gece salonda kanepelerin üzerinde uyuduk. Adam ikide bir sesleniyordu. İkinci gün adamcağız biraz ağladı. Seher Hanım ılık bir bezle onun yüzünü ve ellerini sildi. Seyrek saçlarını taradı. Valizinde pek giyecek bir şey yoktu.

– Bana lazım olan ne varsa alıver Seher Hanım, dedi. İki tane Selanik fanilası alıver. Sonra kendinize de bir şeyler alın. Para için sıkılmayın.

Bedri Bey iyice çökmüş ve ihtiyarlamıştı. Durmadan karısının ölümünü anlatıyordu. Daha altmış yaşındaymış, o uğursuz hastalık gelmiş ve kadını birden öldürmüş.

Kendisi tam on beş yaş büyükmüş ondan. Ölüm sırası kendisininmiş ama kader onu alıp götürmüş.

– Seher Hanım, diyordu. Yukarıya çık. Onun gar-

dırobunda hem yazlık hem kışlık giysiler vardır. Ne beğenirsen giy. Korkma, hepsi temizdir. Ya bir defa giyilmiştir ya da iki defa. Ona rahmet okuyunuz, bana yeter.

Yalıda hiç sesi duyulmayan bir telefon vardı. Bedri Bey, iki gün geçince avukatını arattı Seher Hanım'a. Onu bulunca,

– Buyurun efendim, dedi Macit Bey.

Bedri Bey:

– Macit, sen misin, dedi. İyi, beni dinle oğlum. Ben yalıya geldim. Bakacak kimsem yok. Burada Seher Hanım'la kızı var. Onlar da benim gibi kimsesiz. Bakarlar bana. Baktım olmadı, bir huzurevine çekilirim. Şurada ne kaldı. Sana sormak istiyorum. Oğlanı bilirsin, evlatlık olarak aldık. Ama nüfusumuza geçirmedik. Karısı, çocukları var. Miras yemeye hakkı oluyor mu?

Sonra bir ara yalıya gelmesini istedi.

Yanına getirilen komodinin alt çekmecesini dolduran para destelerini masanın üzerine çıkarttı. Bunlar altmış paketti.

Hepsi bankanın etiketi içinde sımsıkı duruyordu.

Bedri Bey:

– Seher Hanım kızım, dedi. Bunları bir torbaya koy. Bankaya götür, kendi adına yatır.

YALININ YENİ SAHİPLERİ

Bekçi gibi girdikleri koskoca yalı onların kaderini değiştiriyordu. Seher Hanım, kendi adına tam altmış milyon lira yatırmıştı bankaya.

Ayrıca adamın iki yüz elli bin lira kadar emekli maaşı vardı. Yine ayrıca birkaç milyon lira kalmıştı çekmecede.

Artık mutfağa ne yiyecek gerekirse alıyorlardı. O

açlık ve parasızlık günleri bir karabulut gibi üzerlerinden kalkmıştı.

Bedri Bey bir kalp krizi atlatmıştı. Onun arızaları kalmıştı üzerinde. Yeni bir kriz daha gelirse onu öldürebilirdi.

Bunu kendisi de biliyordu. Avukatına,

– Oğlum, demişti. Kriz gelmese de ecel gelir, beni alır götürür. Babam, anam buradaki mezarlıkta yatıyorlar. Sana telefon ederler, buraya kadar zahmet eder gelir, beni yerime yerleştirirsin. Şimdilik benim maaşımı buradaki banka şubesine getirt. Seher aydan aya gider, benim maaşımı alır. Sonra bir şey daha var. Evlatlık benim varisim olmadığına göre bu yalıyı Seher'le Deniz'in üstüne devret.

Avukat biraz duraksamıştı. Bedri Bey:

– Bozulma öyle, dedi. Onlar balıkçı aileleri ama çok iyi insanlar.

Seher Hanım:

– Efendim, dünyanın bin bir türlü hâli var, demişti. Kimse kimseye güvenemez.

Bedri Bey:

– Benim inancımı bozma Seher, dedi. Ara sıra Fatiha okumanız yeter bana. Sana da gücenirim Deniz'e de. İyi kızdır o, hem de onurludur.

Semt küçük. Acaba tapu memuru ile yardımcısı niçin gelmişti?

Deniz, bankaya ne yapmaya gitmişti?

Bir süre yalıda görünen Bedri Bey'in gelini ile iki kız torunu nereye gitmişlerdi?

Balıkçı aileleri ve esnaf arasında dedikodular, başlıca konuşma konusu oluyordu.

Deli poyraz hızını kaybetti. Marttan sonra gökyüzündeki bulutlar sıyrıldı ve mavilikler daha çok gözükmeye başladı.

Güneş rıhtıma vurduğu sıralarda eğer rüzgâr yoksa Seher Hanım tekerlekli koltukla Bedri Bey'i rıhtıma çıkartıyor, kuytu bir yere bırakıyor, kendisi de eline bir gazete alarak felçli adama okuyordu.

Bir aralık poyrazın sıyırdığı kiremitleri tamamlamak için yalının damına bir usta çıkmıştı.

Çerçeveler de birer birer tamir ediliyor ve kaplamalardan kopan tahtalar aynı özellikteki tahtalarla yenileniyordu.

Yalının arkasında yarım dönümlük solunda da küçük bir bahçe daha vardı. Buralar da temizleniyor ve yeni çiçekler ekiliyordu.

İhtiyar adam sarılı bürülü olarak istediği yere götürülüyor, yapılan işleri gözden geçiriyordu.

Sağda ve solda rıhtımlara çıkarak Bedri Bey'in yalısını izleyen çok oluyordu.

Adam, güçlü ve sağlıklı Seher Hanım'la kızının eline kalmıştı. Seher, Paşabahçe'deki hastaneye telefon ederek Bedri Bey'in durumunu anlatmış ve bir hekim istemişti.

Bedri Bey bir daha gözden geçirildi.

Hırslanmaya, heyecanlanmaya, sinirlenmeye gelmezdi. Daima ferah tutacaktı kendisini.

Balıkçı aileleri kendilerini ikinci sınıf insanlar sırasında görür, yalılara gelenlerle Beykoz'daki zenginlerden ve mağaza sahiplerinden çekinirlerdi. İşte şimdi Seher'le Deniz de birinci sınıf kimselerin arasında yaşıyorlardı.

Nisandan sonra yazlıkçılar bir bir gelmeye başladılar. Bunların arasında Tarık Bey de vardı. Borç para vere vere yalıyı sahibinden almış, kendisi sahip olmuştu.

Bir öğle vakti Deniz'e seslenerek karşıya geçmek istediğini anlatmış, kız da teklifini reddetmemişti.

Deniz, adamı sandala aldı. Yavaş yavaş Anadolu Kavağı'na doğru çekti, sonra akıntıya çıkarak Büyükdere yolunu tuttu.

Tarık Bey merak etmişti.

– Nesi var Bedri Bey'in?

– Kalp krizi atlatmış, dedi Deniz. Bir ayağı ve bir kolu tutmuyor.

– Peki bakacak kimsesi yok mu?

– Eşi sizlere ömür.

– Siz mi bakacaksınız?

– Evet.

Deniz, hep o Deniz'di. Yine başını bir yana çarpıtarak oturak tahtasına dayadığı ayağından kuvvet

alıyor ve yavaş yavaş soluyor, burun delikleri hafifçe oynuyordu.

Annesinin bir eşiydi bu kız. Ama daha küçük çaptaydı. Belki daha ileride onun boyuna yetişirdi.

Tarık Bey yerine varmış ve Deniz geriye dönmüş, yalıya gelmişti. Bedri Bey:

– Kızım, dedi. Senden başka kayıkçı kalmadı mı?

– Ne bileyim, dedi Deniz. Beni istedi, kıramadım.

– Ben biraz heyecanlanıyorum kızım.

– Gitmemeye çalışırım bey amca.

Deniz, Beykoz'a pek belli etmeden yavaş yavaş kıyafetlerini değiştiriyordu. Onu iskelede elindeki tepsideki balıkları satmaya çalışırken görmüş olan bakkal, bazen laf atıyordu:

– Deniz, neden benden alışveriş etmiyorsun?

Bu adam karısı ölünce Deniz'in annesiyle evlenmek istemiş, araya girenler bu işi beceremeyişlerdi.

Bazen Deniz'i yalnız görenler soruyorlardı:

– Adamın karısı ne olmuş?

– Ölmüş, yalnız kalmış adamcağız.

– Demek onun için geldi Beykoz'a.

Deniz bu ayaküstü konuşmalardan hoşlanmıyordu. Ama hayatlarındaki değişiklikleri çevredekiler görmüyor değillerdi.

Bedri Bey'e gelince doktorun tavsiyelerini uyguluyor ve kederli olaylardan, haberlerden kaçıyordu.

Onu tekerlekli sandaye ile yemek odasına götü-

rüyor, yemeğini önüne koyuyor, ilaçlarını zamanında içiriyor ve uykuya dalacağı saatlerde ana kız ayaklarının ucuna basarak dolaşıyor, işaretle konuşuyorlardı.

Bedri Bey Şişli'deki dairesini değerinden daha az bir paraya satmıştı.

Ara sıra ziyarete gelen Tarık Bey yalının çerçevelerinin tamir edildiğini görüyor ve soruyordu:

– Hayret, herhâlde yerleşeceksiniz buraya.

Bedri Bey bir ara,

– Burada ne kaldı, demişti. Onlara ben sağlığımda yalıyı iyi olarak bırakmak isterim. Varsın onlar rahat etsinler.

Onlar dediği herhâlde Seher Hanım'la kızı Deniz'di.

Deniz, bazen sandaldan bazen rıhtımdan balık tutuyordu.

Oltasına beyaz etli balık gelirse çok seviniyordu.

Bedri Bey:

– Bu kız okumalıydı, diyordu Seher Hanım'a.

– Gücümüz yetmedi, diyordu Seher Hanım. Hem bu yüzden hem de ilkokuldaki çocukların yüzünden okumak istemedi. Ama elinden kitap düştüğü de yok. Lise derecesinde bilgisi var.

– Bilirim akıllıdır, beceriklidir.

Seher Hanım da kızının üstüne titriyordu. Ama haşarı olduğu için ona ara sıra rica etmekten ileriye gidemiyordu.

Aslında kız iyi kalpli, başkalarına zarar vermekten kaçınan ve yardımı seven bir kızdı.

Havaların ısınması Bedri Bey'e de biraz can vermişti. Koltuğu ile rıhtıma çıkarılmasını istiyor, bazen orada kahvaltı ediyordu.

Tarık Beyler de erken gelmişlerdi. Bir gün Deniz, onların arasında genç bir hanımefendi olduğunu gördü. Tarık Bey'le Meliha Hanım kendisini çağırdıkları zaman bunun Müjgan Hanım olduğunu anladı.

Müjgan Hanım'ın yanında genç bir erkek vardı. Onu Deniz ile tanıştırdıktan sonra,

– Beni kurtaran işte bu Deniz'di, demişti. Çok ilginç bir kız.

Deniz için söylenenleri yeni kocasına anlatmıştı. Daha sonra da,

– Kardeşim, dedi. Ben Halıcıların şımarık oğlu ile yapamadım. Her gün bir heyecan, her gün bir korku. Teknesi batınca işi araba yarışına döktü. Bana ne mükemmel bir insan olduğunu göstermek için yapmadığı delilik kalmadı. Nihayet babama söyledim, ondan ayrıldım. Kalktı otomobil yarışlarına katılmak için Amerika'ya gitti.

Deniz'in kıyafetinde hayli değişiklik olduğunu Müjgan da fark etmişti. Bunun nedenini sormamış ama,

– Kırmızı kazağın duruyor mu, diye sormuştu.

Evet onun yunus balıklarıyla ahbaplığı vardı. Onu

bu kırmızı kazaktan tanırlardı. Onun sandalıyla birlikte yüzüyor ve onun verdiği istavrit balığını keyifle yiyorlardı.

Deniz'in boğazda balıkların geçtikleri yol hakkında dedesinden aldığı bilgiler vardı. Bunları, denizin üzerinde karadaki bazı binaları ve burunları hesaplayarak buluyordu. Zaten alışmıştı buna.

Balıkçılarla kavgalıydı. Artık onların rıhtımına çıkarak ağ çekemiyorlardı. Çünkü onun yunusu ara sıra rıhtıma yaklaşıyor, orada zıplayarak türlü su oyunları yaparak Deniz'le ahbaplık ediyordu.

Balıkçılarla kavgalıydı ama bir gün Bedri Bey kıza sormuştu:

– Balıkçılar artık Karadeniz'e açılmıyorlar mı?

– Büyük tekneleri su alıyordu, bir aralık kayalara bindirmişlerdi, tamir edilmiş ama eskisi kadar emniyetli olmamış, dedi Deniz.

Bedri Bey, bu teknelerin kızağa alınarak gerekli şekilde onarılması için gerekli parayı vermesini Seher'e söylemişti.

Seher Hanım, balıkçı ailelerinin kendisinden el çektiğine zaten üzülüyordu. Bu tekne tamiri aradaki soğukluğu gidermek için bir sebep olmuştu. Bu yakınlık ortaya çıkınca Seher Hanım okula yeni başlayan ilkokul çocuklarının bazı masraflarını karşılamıştı.

BEKLENMEYEN VARLIK

Deniz bazen uykudan kalkar kalkmaz denize koşmak istiyordu. Buna alışmıştı. Balık tutacak, satacak, onunla ekmek falan alacaklar, ana kız oturup yiyecekler.

Sonra içerden Bedri Bey'in öksürüğünü duyuyor, o zaman son günlerdeki değişiklikler aklına geliyordu. Bazen buna inanamıyordu.

Salona bitişik başka bir odada yatıyorlardı ve kapıyı daima açık bulunduruyorlardı.

Gece yarısı adam:

– Seher Hanım, diye seslenirdi.

Artık onun karısı yoktu ki seslensin. Altmış yıl bir yastığa baş koyduğu karısı yeni ölmüş, o geride kimsesiz kalmıştı.

Bazen gece su ister, bazen uykusu kaçar ve elektriğin yanmasını isterdi.

Deniz annesinden önce davranıyor, hemen adamın yanına gidiyor ve onun istediğini yapıyordu.

Arada bir onu tuvalete götürmek gerekiyordu. Deniz onun arabasına girmesine yardım eder, iterek yürütür, tuvaletin elektriğini yakarak onu dışarıda beklerdi.

Adamın fazla bir zahmeti yoktu. Götürüldüğü bir köşede saatlerce otururdu.

Ana kız ona çok iyi bakıyorlardı. Başka kimseyi istemezdi. Tarık Bey bile onu sıkıyor, iyi niyetle avutmak için yaptığı konuşmalarını hoş karşılamıyor, bazen Deniz'in salonun penceresinin önünde okuduğu gazeteyi dinliyordu.

Adamın huyunu iyi anlamışlardı. Şimdi daha sıkıntılı ve kederliydi. Bazen belli etmeden ağlardı.

Evlat edinip aldığı çocuğu okutmuş, Avrupa'ya yollamış, bir kızla evlendirmişti. Ama eşinin hastalığını yazdığı zaman bu evlatlık işini bırakamayacağını bildirmiş, sonra da eşini ve iki çocuğunu babasının yanından Amerika'ya aldırtmıştı.

Şimdi bu cana yakın, girişken Deniz'le oyalanma-

ya çalışıyordu. Kız ona gazete okuyor, bazı fıkralar anlatıyor, balıklardan, yunuslardan söz ediyor ve onu oyalıyordu.

Başkalarına yardım etmek, başkalarını memnun etmek Bedri Bey'in en büyük zevklerinden biri olmuştu.

Deniz'in araya girerek onarılmasına neden olduğu balık kayığı sık sık yalının önünden geçiyor, eğer Bedri Bey oradaysa balıkçılar ayağa kalkıp Bedri Bey'i selamlıyorlardı.

Sabahları yalıların önünden bakkal ve manav kayığı geçiyordu. Seher Hanım Bedri Bey'e enginar veya yeşil salata, komposto yapmak için de elma veya armut alırdı.

Komşuların adamın parasını yiyorlar dememeleri için ana kız göze çarpacak bir şey giymiyorlardı. Aslında Bedri Bey onların çekingenliklerinden memnun değildi.

– Benim başka kimsem yok, diyordu. Giyindiğinizi, neşe içinde yaşadığınızı görmek istiyorum. Benim artık başka bir zevkim kalmadı.

Deniz'in parmağında bir yüzüğü, Seher'in kolunda ince bir bileziği vardı. Bedri Bey bavulunun içinde eşinin altınlarını ve elmaslarını da getirmişti. Bunlar kıymetli şeylerdi. Adamcağız hiç önemsemeden birkaç kadife muhafazayı Seher'in önüne koymuş:

– Bunları alın, demişti. Deniz'le paylaşın.

Yalının çürümüş olan korkulukları, bazı saçakları yapılmıştı.

Komşular Seher için,

– Durdu durdu da turnayı gözünden vurdu, diyorlardı.

Seher o yaz göze çarpacak şekilde toplanmış, Deniz de tam bir genç kız olmuştu.

Hamza Reis'in gelini ile torunu, Karadeniz'de boğulmuş olan Nail'in eşi ve kızı ummadıkları bir servete kavuşmuşlardı. Ama bunu bir türlü benimsemiyor, zenginliğin sefasını süremiyorlardı. Zaten kendi hâllerinde, giyim kuşamda gözü olmayan kimselerdi.

Seher bir gün bankaya giderken balıkçı kadınlarından biri ona seslenmişti:

– Bakıyorum, bilezikler filan yerinde.

– Abla bende bir bilezik var, senin iki kolun da dolu.

Vardan yoktan yapıp gezer eğlenirlerdi ama nedense Seher'e yakıştıramıyorlardı ve onu sokakta görenler:

– Muhakkak bankaya gidiyordur, diyorlardı.

Bir gazete bayisi vardı. Bütün gazeteler ona gelir ve diğer satıcılara dağıtılırdı. Bu adam romanlar da getiriyordu. Yeni çıkan kitaplar, aşk romanları, klasik edebiyat eserleri falan.

Deniz iki günde bir gidiyor, roman veya şiir kitabı alıyor ve onları bir yerde saklıyordu. Kızın gezmesi,

tozması, süslenmesi, arkadaşları yoktu. Duygularını dışarıya vurmayan, hayata küskün bir kızdı. Romanlar onu meşgul ediyor, rıhtımda veya ikinci katın balkonunda saatlerce okuyor, insanların yaptıklarını izliyor, bazı beğendiği şiir parçalarını ezberliyordu.

Birlikte okula yazıldıkları birkaç balıkçı kızı vardı. Bunların içinde okulu bitirmiş olanlar da bulunuyordu.

Deniz gibi onlar da birer genç kız olmuşlardı. Nihayet balıkçı kızlarıydı. Babalarının annelerinin elleri dardı, istedikleri gibi giyinemiyorlardı ve özledikleri hayatı yaşayamıyorlardı.

Bu kızların istedikleri tek şey zengin bir koca idi. O zaman hasretini çektikleri yaşantıya ulaşacaklardı.

Biçki dikiş kursuna gidip sanat öğrenmeye kalkanlar gibi evlerinde kısmet bekleyenler de vardı.

Zıpkıncı dedikleri delikanlının kız kardeşinin adı da Leyla'ydı. Deniz en çok onunla arkadaşlık etmiş, aynı sırada oturmuş ve memur kızlarına karşı birlikte mücadele etmişlerdi.

Leyla, ortaokulu bir yıl önce bitirmişti. Bazen Deniz'i görmeye yalıya gelirdi. Fakat Bedri Bey'e pek görünmezdi.

Deniz'den roman alıyor, okuyor, yine getiriyordu.

– Ne iyi, diyordu. Sen istediğin romanı alıp okuyabiliyorsun. Babamla ağabeyim gazete bile okumazlar. Elimde roman görseler kıyameti kopartıyorlar. Roman kızların ahlakını bozarmış.

Kahvede bundan söz eden Leyla'nın babası:

– Çattım Deniz'e, diyordu. Leyla'nın ahlakını bozuyorsun, nedir bu romanlar filan? Kızları kötü yola itiyorsun.

Balıkçı, tabakasına davranarak bir sigara yakarken,

– Bana ne dedi biliyor musunuz? Biz balıkçı kızlarının dünyadan haberi olmasın, baskı altında büyüyelim, sonra cebi delik bir balıkçı ile evlenerek kararıp gidelim.

Salim Reis:

– Doğru, Deniz doğru söylüyor, dedi. Rahmetli Hamza Reis onun zihnini hayli açmış. Biz ne yapıyoruz, kahvede sigara dumanı içinde günümüz geçiyor. Çocukları da baba mesleği diye balıkçılığa yönlendiriyoruz. Dünyayı göstermek, daha iyi şeylerin bulunduğunu anlatmak istemiyoruz. İşin yoksa balık çıkacak diye bekle. Başını çevirip etrafına bakma. Ne sen yaşa ne de aileni yaşat.

Balıkçılar tuhaf tuhaf Salim Reis'e bakmışlardı.

– Deniz senin aklını da bozmuş olmalı, dediler.

– Biz işin bu tarafını hiç araştırmıyoruz, dedi Salim Reis. Şimdi burada eleştirdiğimiz Deniz, koca balıkçı teknesinin onarımı için yalının sahibine söz geçirdi. Bu kıza ben ahlaksız diyemem.

Birkaç balıkçı birden,

– Kim ahlaksız diyor, dediler. Nail'in de Hamza

Reis'in de hatırı var. Seher hâlâ kocasının matemini tutuyor. Kraliçe gibi kadın.

Deniz köyün balıkçılarının her şeyi denizden beklemelerine karşı değildi. Onların bir araya toplanıp kendilerini ve ailelerini kalkındırmaya çalıştıkları yoktu. Askerliğini yaptıktan sonra başka türlü olacağını söylerlerdi ama askerden sonra kımıldadıkları, yaşantılarını değiştirdikleri yoktu.

Hamza Reis hiç olmazsa tekne yapardı. Gençliğinde onun tekneleri ün salmıştı. Deniz bazen onlara sataşırdı.

– Oltayı salla denize, artık bekle. Başka bir şey yaptığınız yok.

Deniz, kendisinin de bu hayata teslim olduğunu düşünüyordu. Son defa elinde tepsi ile vapur iskelesinde titrediğini, bir ara dişlerinin birbirine vurduğunu unutmamıştı. Baştan geçme yalınkat fanila içinde donuyordu. Balıklara karşılık fırıncının verdiği iki ekmeğin kendisini nasıl ısıttığını hatırladıkça gözleri doluyordu.

Bazen fırının önünden geçerken adam sesleniyordu:

– Deniz, balık çıkmıyor mu?

Hayır, o balıkçı kız olmaktan köyde böyle anılmaktan hiç kurtulamayacaktı.

YENİ BİR HAYAT

Bedri Bey'in iki gün içinde ölüp gitmesi ana kızı çok ağlatmıştı. Yaşantılarının en sıkıntılı zamanlarında karşılarına çıkan bu acılı insan, bütün varını yoğunu onlara bırakarak göçüp gitmişti.

Ana kız bir süre yalıya girip çıkmaktan korkmuşlardı. Her taraf Bedri Bey'in ailesinin anılarıyla ve evinin dolaplarındaki giysileri ile doluydu.

Yalının alt katında demir parmaklıklar vardı.

Köyden gelmiş yaşlı bir adam olan Mehmet'i bırakmadılar. O, mutfak kapısından girerek yandaki odada yatıyor ve fazla iş olmadığı hâlde, ön ve yan bahçe ile uğraşıyor, Seher Hanım'ın istediklerini alıp getiriyordu.

Nihayet bir erkekti ve o da Bedri Bey'in bıraktığı servetin kıyısından köşesinden geçiniyordu.

Seher dedikodu olacağı korkusu ile ona karısını getirmesini ve onların da yalının bir odasında barınabileceklerini söylemişti.

Bu, Zehra Hanım'ın canına minnetti. Zehra Hanım koskoca yalının içinde kendisine iş arıyor, kocası ile birlikte orada yiyip içiyordu.

Seher Hanım, ancak yemek pişiriyor ve kızı ile rıhtımda saatlerce oturarak kendilerine bu varlığı bırakan adamı anıyorlardı. Bedri Bey ölmeden önce,

– Çocuklar, demişti. Ağaçların budandığı ve yaşlı ağaçların yerine tazelerinin dikildiği gibi insanların da yaşlıları ölür, vaktini tamamlamış olanlar bu dünyadan göç ederler. Geride kalan gençler, çocuklar budanan ağaçlar gibidirler. Ölen ihtiyarların yerine genç ve taze çocuklar gelir. Yavaş yavaş hayat yenilenir. Aile de yenilenir ve geçmiş günler unutulur. Zamanın sisleri arasında kaybolur gider.

Bedri Bey her gün anılıyordu ama artik alışmışlardı. Bazen onun tuhaf hâllerine gülüyorlardı. İhtiyar adam onlar için bir kurtarıcı, bütün sıkıntıları giderecek bir hızır olmuştu. Şimdi onların etrafında semtin fakirleri dolaşıyorlardı. Seher Hanım'a gelip,

– Sen Hamza Reis'in gelinisin. Hâlden anlarsın, düşmez kalkmaz bir Allah. Bizimkinin ayakları şişti yine. Evden çıkamıyor, yiyecek bir şey yok, veresiyeyi de kesti esnaf, diyorlardı.

Seher Hanım bazen sinirleniyordu.

– Anlat, ne istiyorsun onu söyle.

Kadın kızarıyordu.

– Dayak atar gibi yardım mı edilir? Ne diyeyim, hâlimizi anlatıyorum. Ne yiyeceğiz, ne yakacağız?

Seher veriyordu parayı ama kadın da gururuna yedirmiş değildi.

– İnşallah Karadeniz'e balığa çıktıkları zaman elimiz genişler de borcumuzu öderiz.

Seher Hanım:

– Ben borç vermiyorum. Ödeyeceğim diye üzülmeyin.

Annesine ayrı Deniz'e ayrı el açıyorlardı. Deniz annesinden gizli kimseye yardımda bulunmazdı. Şimdi akşamları salona çekildikleri zaman bu yardımları konuşuyorlardı.

– Anne, iskelede dört beş balığın içinde bulunduğu tepsi ile soğuktan donacak hâle geldiğimi unutamıyorum, diyordu. Neden böyle olmuştuk? Neden babam öldü, neden dedemin ihtiyarlık yıllarına rastladık? Neden on üç seneden beri denizde ölen balıkçının dul eşi olarak kaldın? Haklısın, yoksulluğun ne olduğunu biz anladık. Kim ne derse desin vermek gerekli anne. Varsın yine dedikodu yapsınlar. İnsan verirse içi rahat eder. Verirse fakir bir ailenin o gece

aç açına yatmadığını anlar. Vereceğini hemen vermelisin anne, yarına bırakma. Bize bu varlık alnımızın teri ile gelmedi. Allah'ın bir lütfu.

Sonra kızıyordu da.

– Başkalarından yardım beklemek ne kötü. Kahvede oturup duruyorlar, karısı Seher'i bulup para isteyecek diye, evlerine giderken yiyecek bulup bulmayacaklarını düşünmüyorlar. Ben de elimde balık tepsisi ile kaç defa böyle oldum. Balıkları aldılar, parasını daha sonra vereceklerini söylediler. Onlar giderken aç olduğumuzu söyleyemezdim.

Onların kapısını çalıp el açanlar bir gün eksik olmuyordu. Seher, Bedri Bey'in eşinin ikinci katın gardıroplarında dolu olan giysilerini, takım takım kazaklarını, yün ceketlerini, elbise ve bluzlarını vermişti yoksullara.

Yine istiyorlardı. Yine bekliyorlardı. Ana kız ölen kadının eşyasından bir şey alıp giymemişlerdi.

Ama artık elleri genişti ve her istediklerini, ihtiyaç duydukları her şeyi alabiliyorlardı.

Bazen ana kız ikinci kata çıkıyor, o katı havalandırıyor, biraz balkonda oturuyorlardı.

Deniz, perdelere, döşemelere, avizelere ve yerdeki halılara bakıp soruyordu:

– Anne bunlar bizim mi?

Deniz'in babası, Seher'in kocası olan Nail'i almış olan Karadeniz suları, yalının önünden kıvrılarak ağır ağır İstanbul'a doğru akıp gidiyordu.

KEMALETTİN TUĞCU, 1922 yılında İstanbul'da doğdu. 1996 yılında vefat etti. Küçük yaşlarda yazmaya başladı. Sevgi ve merhamet gibi insani duyguları içeren kitaplar kaleme aldı. 400'e yakın eser veren Tuğcu, kitaplarında çocukların ve yaşlı insanların hüzünlerini, ümitlerini ve heyecanlarını işledi. Bu çalışmalarıyla Türkiye'nin çocuklar tarafından en çok okunan yazarı oldu.Yayınevimiz de sizler için 20 kitaptan oluşan bir Kemalettin Tuğcu dizisi hazırladı.

KEMALETTİN TUĞCU'DAN SEÇMELER

1. Ana Hakkı
2. Ceylanlı Bahçe
3. Çifte Kumrular
4. Çingene Kızı
5. Çocuk Hırsızları
6. Dede ile Torun
7. Deniz Kızı
8. Eski Bir Masal
9. Gece Kuşları
10. Gülçin Abla
11. Hırdavatçı Dede
12. İçler Acısı
13. Kolsuz Bebek
14. Mercan Kolye
15. Mine'nin Arkadaşı
16. Ninelerin Ninesi
17. Sakat Çocuk
18. Son Çocuk
19. Şehir Çocuğu
20. Uğurlu Çocuk

9 789755 011561
erdemyayinlari.com
erdem çocuk
ders değirmeni
minik ada
umo